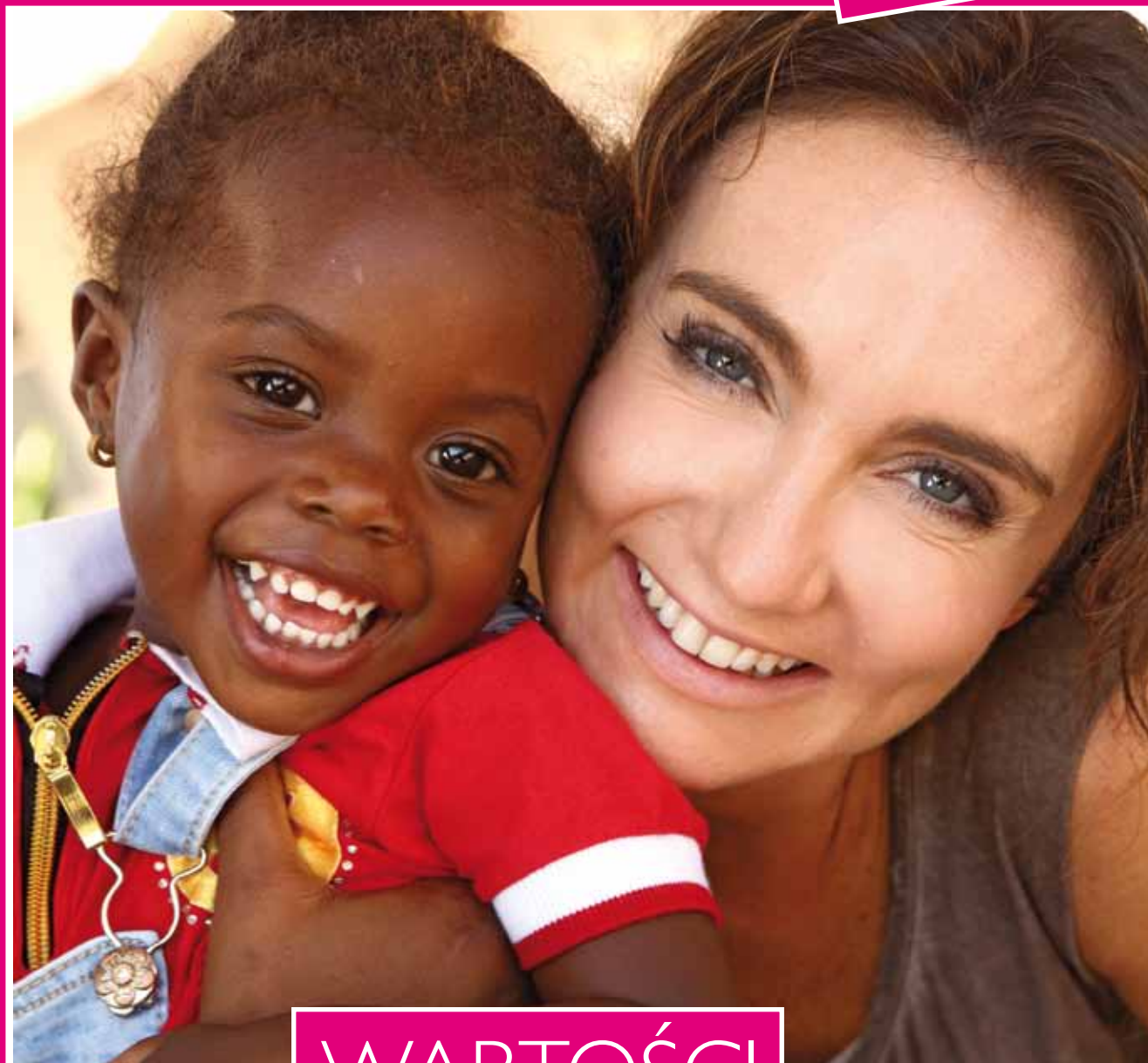

WIEM. CZUJĘ... POMAGAM!

6-9 LAT

WARTOŚCI

Łączy nas dobro. Wystarczy je obudzić.

Silniejszy pomaga słabszemu, rodzice kochają swoje dzieci, ten, kto ma, dzieli się z tym, który nie ma, ten, kto nie wie, bierze pod uwagę zdanie tego, który wie. Jeśli deklarujemy sobie przyjaźń, to powinniśmy być wobec siebie niezawodni, nikt nie powinien czuć się samotny... Długa jest ta lista, a dotyczy wartości i postaw, które podzielimy, reprezentujemy niezależnie od kultury i miejsca zamieszkania. Pomimo światowych napięć i kryzysów tak naprawdę więcej nas, mieszkańców wspólnej planety, ze sobą łączy niż dzieli. O tym są nasze inspiracje do zajęć z dziećmi „Wiem. Czuję... Pomagam!” na podstawie „Mądrych bajek z całego świata”. Są po to, aby nie zapomnieć, że ktoś bardzo daleki może być nam bardzo bliski.

Od pięciu lat z ekipą Kulczyk Foundation przemierzamy świat, docierając tam, gdzie potrzebna jest pomoc. Potrzebny jest ten pierwszy krok, pierwsza kostka domina, którą wspólnie popychamy, by wprawiała w ruch kolejne. Pokazujemy nasze akcje pomocowe w dokumentalnym serialu „Efekt Domina” i często ludzie pytają mnie, kto lub co najbardziej utkwiło mi w pamięci. Mam na to jedną odpowiedź: to, że dziecko zawsze jest dzieckiem, miłość miłością, odpowiedzialność odpowiedzialnością, a przyjaźń przyjaźnią. Niezależnie, czy żyjemy w najdalszych zakątkach Afryki, czy na polskiej wsi lub w samym centrum Warszawy.

Oddając w Państwa ręce inspiracje do zajęć z dziećmi „Wiem. Czuję... Pomagam!” na podstawie „Mądrych bajek z całego świata”, chciałabym, by stały się pretekstem do rozmowy z dziećmi, małymi ludźmi, którzy chcą nam, dorosłym pomóc uwierzyć, że świat jest piękny, bo ludzie na nim żyjący mają w sercach łączące ich wartości. Nawet jeśli na tym świecie nie zawsze jest bezpiecznie, nie zawsze sprawiedliwie, to zawsze jest szansa na to, by podać sobie ręce i obudzić w sobie dobro.

Kulczyk Foundation od 2016 roku, poza taką jak ta edukacją, prowadzi w polskich szkołach program żywienia dzieci Żółty Talerz. Jedną z bajek na płycie dołączonej do tego zeszytu jest właśnie o nim i o Piotrusiu, który nie pozwolił innym drwić z kolegi, nie zawsze dostającym od rodziców śniadanie do szkoły. O Piotrusiu, który chciał, by wszystkie dzieci, jakby za sprawą czarodziejskiej różdżki, mogły codziennie jeść tak samo smaczne i zdrowe posiłki. Gdy wchodzi Państwo do klasy, stajecie naprzeciw dzieci, z których każde może stać się takie jak Piotruś. Głęboko wierzę, że nasze bajki Wam w tym pomogą.

Musi być czas na rozmowę

Bardzo mnie cieszy, że Kulczyk Foundation postanowiła zrealizować kolejny już projekt w ramach cyklu „Wiem. Czuję... Pomagam!”. Przedstawione w nim propozycje scenariuszy lekcji, oparte na mądrych i przekazujących najważniejsze wartości bajkach, dają nauczycielom oraz wychowawcom możliwość ciekawej i efektywnej pracy z dziećmi. Dzisiejszy świat zmusza nas do zdobywania czystej, suchej wiedzy, tymczasem młody człowiek potrzebuje czasu na budowanie własnych doświadczeń społecznych i emocjonalnych oraz przestrzeni do poznawania świata w jak najszerszym kontekście. Jestem przekonany, że taką właśnie rolę z powodzeniem spełni publikacja Kulczyk Foundation.

Mówiąc o wychowaniu, używamy bardzo wielu skomplikowanych słów, a przecież naszym celem jest coś, co można opisać bardzo prosto – chcemy wychować dzieci na dobrych i szczęśliwych ludzi - wrażliwych, odpowiedzialnych, pomocnych innym. Dlatego tak ważne jest budzenie i wzmacnianie dobra od najmłodszych lat.

Życzę twórcom tego wydawnictwa, aby na co dzień służyło ono wsparciem polskim nauczycielom i wychowawcom, a co za tym idzie uczniom, stwarzając okazję do rozmowy o wartościach, które dzieci odnajdą w tych bajkach oraz wspólnego odkrywania, że te same wartości odnajdą w swoim codziennym życiu.

Marek Michalak
Rzecznik Praw Dziecka

Dzieci chcą zrozumieć świat

Dzieci mają dostęp do wielu informacji, które docierają do nich różnymi kanałami. Niekiedy ważne sprawy, o których się dowiadują, toczą się daleko, w innym mieście, kraju, na odległym kontynencie. Innym razem dzieją się tuż obok, na sąsiedniej ulicy, w tym samym domu, dotyczą kolegów, przyjaciół. Dzieci są obserwatorami zdarzeń i zjawisk w świecie, w którym żyją. Zastanawiają się nad tym, co widzą, co słyszą, czego są świadkami. Zadają pytania. Są wśród nich pytania o sprawy zasadnicze: „Po co jestem?”, „Jakie zadanie mają do spełnienia ludzie?”, „Dlaczego w świecie jest tyle niesprawiedliwości?”, „Czy świat ma

początek i koniec?”. Zazwyczaj są one kierowane w stronę osób dorosłych: rodziców, dziadków, nauczycieli. Dzieci próbują też same uzyskać odpowiedź na nurtujące je kwestie. Nie zawsze jednak potrafią. Niekiedy te ważne pytania pozostają bez odpowiedzi... Dzieci chcą rozmawiać o tym, co je zastanawia, interesuje, zdumiewa. Dzieci chcą poznawać i rozumieć to, co się dzieje blisko i trochę dalej. Chcą też poznawać i rozumieć siebie i innych ludzi. Chcą rozumieć motywy postępowania innych ludzi, gdyż to umożliwia im kształtowanie właściwych postaw wobec nich.

Prof. UAM dr hab. Kinga Kuszak
Prodziekan ds. studenckich i organizacji kształcenia
Wydział Studiów Edukacyjnych, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

PAMIĘTAJMY, ZANIM ROZPOCZNIEMY LEKCJĘ:

Uczniowie z klas I-III:

- uczą się ujmowania sytuacji na różnych poziomach, z różnych perspektyw,
- uczą się posługiwania pojęciami abstrakcyjnymi,
- potrafią wytłumaczyć (zdefiniować) sens wielu pojęć abstrakcyjnych,
- rozwijają umiejętność rozróżniania perspektywy własnej i innych ludzi,
- kształtują umiejętność rozumienia emocji własnych i innych ludzi,
- rozumieją, że inni mogą mieć odmienne zdanie na ten sam temat,
- uczą się mówić o emocjach i potrafią je modulować,
- wiedzą, jak można poprawić nastrój innym ludziom,
- rozumieją, że ludzie mogą przeżywać jednocześnie różne emocje,
- potrafią wyjaśnić czyjeś postępowanie w kategoriach przyczyn i skutków,
- rozwijają umiejętność dokonywania porównania społecznego.

Odpowiadając na potrzeby rozwojowe uczniów z klas I-III, przygotowaliśmy materiały dydaktyczne dla nauczycieli pt. „Wiem. Czuję... Pomagam!” *Inspiracje do zajęć z dziećmi na podstawie „Mądrych bajek z całego świata”*. Mają one pomóc nauczycielom rozwijać u uczniów postawy prospołeczne: szacunku, akceptacji dla drugiego człowieka, współpracy i współdziałania, odpowiedzialności za siebie i innych, troski o ludzi i miejsce, w którym się żyje.

Inspiracją do zajęć są „Mądre bajki z całego świata” (16 bajek przygotowanych w formie książeczki z dwiema płytami CD). Każda z nich podejmuje istotne zagadnienia społeczne, zawiera istotny

problem, który chcemy podjąć wspólnie z uczniami. Bajki są motywem do rozpoczęcia rozmów, stawiania pytań i poszukiwania odpowiedzi. Zachęcamy też do weryfikowania pomysłów i wcześniej sformułowanych odpowiedzi. Inspirujemy do działania wspólnego, grupowego i indywidualnego, do dzielenia się wiedzą i doświadczeniami. Zaproponowane scenariusze mają pełnić funkcje „drogowskazów” do kolejnych działań wychowawczych podejmowanych przez nauczyciela, służących rozwijaniu postaw społecznych uczniów. Mogą być przez nauczyciela modyfikowane, rozwijane i wzbogacane o własne pomysły.

CELE ZAJĘĆ:

Cele zajęć są zgodne z celami kształcenia ogólnego określonymi w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. dla I etapu edukacyjnego obejmującego klasy I-III szkoły podstawowej – edukacja wczesnoszkolna.

CZAS TRWANIA ZAJĘĆ:

Zajęcia przewidziane są na 45-60 minut, ale nauczyciel może dowolnie modyfikować czas poświęcony na poszczególne aktywności.

Zajęcia mogą być realizowane w dowolnym momencie roku szkolnego, w zaproponowanej kolejności lub zgodnie z potrzebami uczniów i preferencjami nauczycieli.

STRUKTURA ZAJĘĆ:

1. Wspólne wysłuchanie bajki.
2. Rozmowa inspirowana treścią bajki.
3. Rozmowa i działania związane z tematem zawartym w treści bajki (praca indywidualna, w grupach, z całą klasą – poszukiwanie odpowiedzi na postawione pytania, wywołane zagadnienia).
4. Dzielenie się przemyśleniami, doświadczeniami.
5. Formułowanie wniosków końcowych i tworzenie „Klasowego skarbniczka wartości”.
Każda lekcja może być Waszym wspólnym cennym doświadczeniem i może być cennym indywidualnym doświadczeniem każdego z Was!

JAK ROZMAWIAĆ Z UCZNIAMI O WAŻNYCH SPRAWACH:

- zaplanuj czas na spokojną rozmowę na forum klasy i w mniejszych grupach,
- formułuj pytania i zachęcaj uczniów do samodzielnego myślenia,
- daj czas do namysłu i na dyskusję w małych grupach,
- nie oczekuj określonych odpowiedzi,
- nie oceniaj odpowiedzi, gdyż podczas rozmowy każda wypowiedź i każdy pomysł są cenne,
- zachęcaj uczniów, by wyjaśniali (uzasadniali) swoje propozycje,
- zachęcaj uczniów, by definiowali pojęcia,
- pozwól uczniom zadawać pytania Tobie i koleżankom/kolegom z klasy,
- pozwól na formułowanie przez nich różnych typów pytań,
- pamiętaj, że nie ma złych pytań,
- niech uczniowie wspólnie poszukają odpowiedzi na postawione pytania,
- nie ma złych odpowiedzi i nie ma złych pomysłów,
- pozwól uczniom na rozumienie i wyjaśnianie „po swojemu”,
- ucz szacunku dla pomysłów i przekonań innych osób,
- pozwól uczniom poszukiwać wspólnych rozwiązań,
- zachęcaj do argumentowania,
- ucz rozwiązań kompromisowych,
- zachęcaj do formułowania podsumowań.

Piotruś i Żółty Talerz

ZAGADNIENIA KLUCZOWE:

dostrzeganie potrzeb innych ludzi, dzielenie się z innymi, koleżeństwo, myślenie o innych

CELE ZAJĘĆ:

Cel główny:

Dostrzeżenie przez uczniów wartości dzielenia się z innymi tym, co się ma i nieetykietowanie ludzi.

Cele szczegółowe – uczeń:

- wysłucha bajki pt. „Piotruś i Żółty Talerz”,
- weźmie udział w rozmowie na temat zagadnień przedstawionych w treści bajki,
- przygotuje kanapkę dla koleżanki/kolegi,
- weźmie udział w rozmowie na temat „Dlaczego warto dzielić się z innymi tym, co mamy?”,
- dostrzeże, że dzielenie się z innymi tym, co się ma, jest ważne i potrzebne,
- wymyśli zakończenie historyjki i przedstawi ją w formie dramy,
- wykona podkładkę* pod talerz dla siebie lub wybranej osoby,
- sformułuje refleksję końcową,
- zaproponuje motto podsumowujące zajęcia.

METODY I FORMY PRACY:

- praca z całą klasą,
- praca grupowa,
- praca w parach,
- praca indywidualna,
- rozmowa kierowana,
- drama,
- praca plastyczna (opcjonalnie).

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

płyta CD z bajkami, produkty spożywcze, plastikowe noże, widelce, papierowe talerzyki, serwetki, karteczki z przykładowymi sytuacjami do odegrania scenek, opcjonalnie kartki A4 (do wykonania podkładek).

PRZED ZAJĘCIAMI:

Dzień lub dwa dni przed realizacją zajęć poproś uczniów, by na zaplanowane przez Ciebie zajęcia zamiast drugiego śniadania przynieśli produkty, które lubią jeść i z których można przygotować kanapki (wszystkie produkty niech będą już pokrojone, by nie trzeba było używać ostrego noża na zajęciach). Jeżeli wiesz, że są w klasie osoby, które nie przyniosą produktów, na wszelki wypadek przynieś kilka różnych, dodatkowych produktów spożywczych.

Jeżeli w Twojej klasie są uczniowie, których rodziców nie stać na zapewnienie im drugiego śniadania i zakup produktów spożywczych, możesz ustalić z trójką klasową, że na realizację tych zajęć i zakup produktów wykorzystasz środki klasowe. W dniu realizacji zajęć ustaw 2-3 ławki w jeden długi stół, na którym uczniowie wyłożą przyniesione produkty spożywcze.

*Jeżeli zdecydujesz się na realizację zajęć bez przygotowywania kanapek, możesz zaproponować uczniom przygotowanie menu dla koleżanki lub kolegi.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. POSŁUCHAJMY BAJKI

Zaproś uczniów do wspólnego wysłuchania bajki.

2. ROZMOWA NA TEMAT BAJKI

Proponowane pytania:

- Kto jest bohaterem bajki?
- O co pewnego dnia chłopiec zapytał mamę?
- Dlaczego dzieci dokuczały Adamowi?
- Kto pomógł chłopcu i w jaki sposób?
- Jakie marzenie miał Piotruś?
- Czy masz takie marzenie, które dotyczy innych ludzi?

3. WSPÓLNE ŚNIADANIE

Praca w parach

- Poproś uczniów, by na wspólnym stole wyłożyli wszystkie produkty spożywcze tak, aby każdy mógł skorzystać ze wszystkich.
- Podziel uczniów na pary. Zaproś ich do rozmowy na temat tego, co lubią jeść.

Dowiedz się od koleżanki lub kolegi, co lubi jeść i przygotuj dla niej/ dla niego kanapkę. Postaraj się przygotować kanapkę tak, aby dopasować produkty do ulubionych smaków i sprawić koleżance/koledze przyjemność.

- Daj uczniom czas na przygotowanie kanapki.
- Po skończonej pracy posprzątajcie salę i przygotujcie przestrzeń do wspólnego zjedzenia posiłku. Zjedzcie razem drugie śniadanie.
- Sama/sam też przygotuj kanapkę dla kogoś, np. dla nauczycielki z sąsiedniej klasy, pani bibliotekarki, osoby pracującej w sekretariacie itp.

4. DLACZEGO WARTO DZIELIĆ SIĘ Z INNYMI TYM, CO MAMY?

Rozmowa kierowana

Zapytaj uczniów, czy trudno było przygotować kanapkę dla koleżanki/kolegi, czy są zadowoleni z wykonanych przez siebie kanapek, jakie to uczucie podarować komuś coś wykonanego przez siebie, czy smakowały im kanapki zrobione przez koleżanki/kolegów.

W rozmowie możesz zwrócić uwagę na to, że:

- jest nam miło, kiedy możemy się z kimś podzielić tym, co mamy,
- tworzymy jedną grupę – klasę; kiedy jesteśmy razem, mamy poczucie bezpieczeństwa, ponieważ wiemy, że możemy wzajemnie na siebie liczyć,
- kiedy pokażę komuś, że jest dla mnie ważny, mogę stać się ważny również dla tej osoby,
- w klasie jesteśmy dla siebie ważni; dzielimy się tym, co mamy.

5. CZYM MOŻNA SIĘ DZIELIĆ?

Praca w grupach, drama

Podziel uczniów na 4 grupy i zaproś ich do następującego zadania:

Zastanówcie się, jak moglibyście zachować się w określonych sytuacjach. Odegrajcie wylosowaną scenkę z wymyślonym przez siebie zakończeniem.

- Koleżanka zapomniała piórnika i nie ma czym pisać.
- Kolega z klasy jest chory i nie ma go już tydzień w szkole.
- Koleżanka nie wie, jak rozwiązać zadanie z matematyki.
- Koleżanka zapomniała do szkoły kanapki i jest głodna.

Podsumuj zadanie (nasza propozycja):

Pochwal uczniów za znalezienie rozwiązań, podkreśl, że możemy dzielić się różnymi rzeczami, ale i swoim czasem, wiedzą itp. Powiedz np. tak:

W życiu często zdarzają się sytuacje, w których ktoś potrzebuje naszego wsparcia, dlatego trzeba sobie wzajemnie pomagać i dzielić się tym, co mamy. Nie ma gorszych i lepszych. Każdemu może się zdarzyć, że zapomni czegoś do szkoły albo nie będzie wiedział, jak rozwiązać jakieś zadanie, a czasami po prostu jego rodziców nie będzie stać na to, żeby zapewnić mu wszystkie potrzebne rzeczy. Możemy wtedy podzielić się tym, co mamy. Dzielenie się sprawia radość zarówno tym, którym dajemy, jak i nam samym.

6. KIEDY DZIEŁĘ SIĘ Z INNYMI, TO...

Podsumowanie zajęć

Poproś uczniów o dokończenie zdania:

Kiedy dzielę się z innymi tym, co mam, to... (pytanie o emocje, odczucia)

7. WSPÓLNE USTALANIE MOTTA

Zaproponuj uczniom, by sformułowali motto podsumowujące zajęcia. Zbierz pomysły uczniów i wybierzcie jeden z nich.

Dzielmy się z innymi tym, co mamy!

8. WYJĄTKOWA PODKŁADKA POD TALERZ

Praca plastyczna

Dla chętnych jako praca domowa lub na kolejną lekcję (do wyboru przez nauczyciela).

Zapytaj uczniów, co powoduje, że spożywanie posiłku sprawia nam przyjemność. Zwróć uwagę na takie względy, jak:

- wygląd posiłku,
- estetyka podania,
- atmosfera podczas jedzenia.

Zaproś uczniów do zaprojektowania wyjątkowej podkładki pod talerz, na której znajdzie się wszystko to, z czym kojarzy się wspólne, zdrowe jedzenie (świeże produkty, radość dzieci, dzielenie się z innymi). Mogą ją przygotować dla siebie lub dla innej osoby.

Michał i czarodziejska piłka

ZAGADNIENIA KLUCZOWE:

zalety, szacunek, wiara w siebie, poleganie na innych

CELE ZAJĘĆ:

Cel główny:

Uświadomienie sobie przez uczniów, że każdy z nich ma zalety i predyspozycje.

Cele szczegółowe – uczeń:

- wysłucha bajki pt. „Michał i czarodziejska piłka”,
- weźmie udział w rozmowie na temat zagadnień przedstawionych w treści bajki,
- weźmie udział w zabawie sportowej lub w grze z regułami*,
- sformułuje wnioski po zabawie ruchowej/grze z regułami*,
- wymieni cechy, jakie powinna mieć osoba uprawiająca określoną dyscyplinę sportową,
- zastanowi się nad swoimi predyspozycjami,
- wymieni zalety swoich koleżanek/kolegów,
- sformułuje refleksję końcową,
- zaproponuje motto podsumowujące zajęcia.

METODY I FORMY PRACY:

- praca z całą klasą,
- praca grupowa,
- praca w parach,
- praca indywidualna,
- zabawa ruchowa*,
- praca z ilustracjami.

PRZED ZAJĘCIAMI:

Zajęcia mogą zawierać część sportową. Jeśli się na to zdecydujesz, tak ustal plan, żeby Twoja klasa mogła skorzystać z sali gimnastycznej lub boiska.

Przed zajęciami zapoznaj się z zadaniami poszczególnych graczy i podstawowymi zasadami obowiązującymi w piłce nożnej. Nie musisz ich restrykcyjnie stosować, ale warto, żebyś wiedziała/wiedział, na czym polega gra i mogła/mógł o tym opowiedzieć uczniom.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

płyta CD z bajkami, karty z nazwami pozycji na boisku, sprzęt sportowy (jeśli zdecydujesz się na rozegranie meczu), zdjęcia sylwetek znanych sportowców (różne dyscypliny), kartki A4, mazaki, papierowe ordery (kartki w kształcie koła o średnicy około 5-8 cm, tasiemki).

Drużyna liczy 11 graczy + rezerwów i będą to: bramkarz x1 i gracze z pola: obrońcy x3, pomocnicy x5, napastnicy x2, rezerwów.

Przygotuj po dwa zestawy kart, żeby powstały 2 drużyny. Kart rezerwowych przygotuj tyle, by każdy uczeń dostał jedną. Na nich też napisz rolę, np. rezerwowy bramkarz, rezerwowy napastnik, żeby uczennica/uczeń wiedziała/wiedział, na jakiej pozycji ma grać.

Przygotuj papierowy order dla każdego ucznia oraz inne materiały niezbędne do przeprowadzenia zajęć.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. POSŁUCHAJMY BAJKI

Zaproś uczniów do wspólnego wysłuchania bajki.

2. ROZMOWA NA TEMAT BAJKI

Proponowane pytania:

- Jak wyglądał Michał?
- Jak Michał oceniał swoje umiejętności gry w piłkę? Dlaczego?
- Jak czuł się Michał, gdy koledzy nie zapraszali go do gry?
- Co sprawiło, że Michał zaczął strzelać gole?
- Jak zareagował Bogdan, gdy Michał strzelał gole?

3. ROLĘ W DRUŻYNIE

Praca w grupach

Podziel klasę na 2 grupy. Rozłóż przed uczniami karty z nazwami pozycji na boisku. Kart dla rezerwowych przygotuj tyle, by wystarczyło ich dla wszystkich uczniów.

Zapytaj uczniów, czy wiedzą, na czym polega i z jakimi umiejętnościami wiąże się gra na danej pozycji. Jeśli uczniowie nie będą wiedzieli, opowiedz im, jaką rolę pełnią poszczególni zawodnicy. Zapytaj uczniów, czy i dlaczego wylosowana rola im odpowiada i czy gdyby mogli wybierać, wybraliby tę samą pozycję. Zapytaj, dlaczego tak uważają.

***opcjonalnie:**

Możesz zrealizować tę część zajęć w sali gimnastycznej lub na boisku.

Jeśli zdecydujesz się na zajęcia sportowe, spróbuj rozegrać mecz. Przed rozpoczęciem podaj uczniom zasady gry. Wyjaśnij, że w zabawie wezmą udział wszyscy uczniowie, zgodnie z wylosowanymi kartami. Pamiętaj, żeby co jakiś czas, np. co 3-5 minut (według uznania), dokonywać zmiany i wpuszczać rezerwowch na boisko. Niech zmienia się kilka osób jednocześnie.

Po zakończonej rozgrywce zapytaj uczniów, jak im się grało, czy dobrze czuli się na danej pozycji. Podkreśl, że role zostały przydzielone losowo, nikt nie miał wpływu na to, na jakiej pozycji będzie grał. Zapytaj uczniów, czy gdyby mogli wybrać, wybraliby tę samą czy inną pozycję.

Obserwuj grę. Odnies się do tego, co zaobserwowałeś/eś. Powiedz, jak zachowywali się członkowie drużyn, co im dobrze wychodziło, co przeszkadzało, jak ze sobą współpracowali.

W podsumowaniu zadania możesz odnieść się do treści bajki:

W bajce koledzy nie doceniali Michała, nie podawali mu piłki. Można powiedzieć, że przez to grali w osłabieniu, bo grali nie w 11, a w 10 graczy. Dopiero później, gdy dali mu szansę, zobaczyli, że dobrze gra w piłkę.

W sportach zespołowych każdy członek drużyny pracuje na wynik całego zespołu. Nawet w skokach narciarskich, podczas zawodów drużynowych, liczy się wynik każdego ze skoczków.

4. SŁAWNI SPORTOWCY I ICH ROLE

Praca w grupach

Przygotuj kartki ze zdjęciami (cała postać) znanych sportowców. Podpisz je: imię i nazwisko, uprawiany sport i pozycja w drużynie. Przygotuj również kartki A4. Ustaw stoły tak, żeby tworzyły 5 wysp. Połóż kartki na stołach, po jednym zdjęciu i jednej kartce na stół. Możesz też przymocować kartki i zdjęcia w wybranych miejscach sali.

Ważne, żeby obok siebie nie było postaci, które mają podobne charakterystyki. Ułóż więc w takiej kolejności, jak np. koszykarz – kolarz – zawodnik rzutu młotem – skoczek narciarski.

Przykładowe postaci:

➤ piłka nożna – Jakub Błaszczykowski	➤ narciarstwo klasyczne – Justyna Kowalczyk
➤ kolarstwo – Maja Włoszczowska	➤ tenis – Agnieszka Radwańska
➤ kierowca rajdowy – Robert Kubica	➤ rzut młotem – Anita Włodarczyk
➤ skoczek narciarski – Kamil Stoch	➤ koszykarz – Marcin Gortat

Poproś uczniów, by ustawili się po 3-6 osób przy każdym stole.

Powiedz, by najpierw zastanowili się i wypisali na kartkach:

- jakie umiejętności (szybko biega, jest skoczny itp.)
- jakie warunki fizyczne (wzrost, waga, itp.)
- jakie inne cechy (sposobność) powinna mieć osoba uprawiająca konkretną dyscyplinę.

Następnie poproś uczniów, by wzięli kartkę ze zdjęciem, przeszli z nią do stolika obok i zobaczyli, czy opis pasuje do danej osoby.

Niech uczniowie uzasadnią swoją odpowiedź.

Zapytaj uczniów, jakie są ich spostrzeżenia.

Podsumuj zadanie (nasza propozycja):

Każdy z nas ma umiejętności w jakiejś dziedzinie – mogą to być zdolności artystyczne, osiągnięcia sportowe, czy np. naukowe. Każdy z nas ma określone predyspozycje i to czyni go wyjątkowym.

Gdybyśmy kazali skakać na nartach komuś, kto uprawia boks, byłoby to praktycznie niemożliwe, bo skoczkowie muszą być lekcy. Tak samo gdybyśmy skoczkowi narciarskiemu kazali grać w koszykówkę albo boksować, byłoby mu trudno zbierać piłki albo pokonać zawodnika, który uprawia ten sport.

Każdy z nas jest dobry w czymś konkretnym.

5. ORDER ZALET. MOJE ZALETY

Praca w parach

Poproś uczniów, by dobrali się w pary. Rozdaj uczniom przygotowane wcześniej ordery i coś do pisania. Zapowiedz, że ich zadaniem będzie napisanie swojego imienia, a następnie dopisanie trzech największych zalet danego ucznia. Uczniowie, pracując w parach, najpierw wspólnie dopisują pozytywne cechy jednej osoby, a następnie drugiej.

Po wykonaniu zadania uczniowie przedstawiają zalety swoich koleżanek/kolegów z pary, nakładając im jednocześnie ordery na szyję. Wszyscy uważnie słuchają, by lepiej się poznać.

Jeżeli jakieś dziecko będzie miało problem z wymienieniem swoich zalet, pomóż mu. Jeśli zaobserwujesz, że dzieci źle reagują na czyjąś wypowiedź, wesprzyj go.

Odnies się do orderów wszystkich dzieci chodzących do Waszej klasy. Podkreśl, że każdy ma zalety, każdy jest w czymś dobry, każdy jest wartościowy.

6. DZIŚ WIEM WIĘCEJ

Podsumowanie zajęć

Poproś uczniów, by usiedli w kręgu i kolejno dokończyli zdanie:

- Dziś dowiedziałam/em się o sobie, że...
- Kiedy mówię o swoich zaletach, czuję...

7. WSPÓLNE USTALANIE MOTTA

Zaproponuj uczniom, by sformułowali motto podsumowujące zajęcia. Zbierz pomysły uczniów i wybierzcie jeden z nich.

Uwierz w siebie, uwierz w innych!

Nasza
propozycja
motta

Jak Basia ptaki szczęścia uratowała

ZAGADNIENIA KLUCZOWE:

szczęście, radość, dbanie o szczęście innych

CELE ZAJĘĆ:

Cel główny:

Uświadomienie sobie, że szczęście innych jest tak samo ważne jak nasze.

Cele szczegółowe – uczeń:

- wysłucha bajki pt. „Jak Basia ptaki szczęścia uratowała”,
- weźmie udział w rozmowie na temat treści bajki,
- wykona pracę plastyczną na temat: „Czym jest szczęście, kiedy jestem szczęśliwy?”,
- podzieli się swoimi refleksjami dotyczącymi szczęścia i sprawiania radości innym ludziom,
- wykona taniec radości,
- sformułuje refleksję końcową,
- zaproponuje motto podsumowujące zajęcia.

METODY I FORMY PRACY:

- praca z całą klasą,
- praca indywidualna,
- rozmowa kierowana,
- burza mózgów,
- praca plastyczna,
- zabawa integracyjna.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

płyta CD z bajkami, kartki A4,
materiały plastyczne.

PRZED ZAJĘCIAMI:

Przygotuj salę tak, by było Wam
wygodnie pracować w grupach.
Przygotuj niezbędne materiały.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. POSŁUCHAJMY BAJKI

Zaproś uczniów do wspólnego wysłuchania bajki.

2. ROZMOWA NA TEMAT BAJKI

Proponowane pytania:

- Co się wydarzyło, gdy tata posłał Basię po narzędzia?
- Jakie zadanie dała dziewczynce Ptasia Wróżka?
- Dlaczego to było takie ważne?
- W jaki sposób Basia opiekowała się jajeczkami?
- Co zaskoczyło dziewczynkę, gdy chciała nakarmić pisklęta?
- Co ptaki szczęścia zmieniły w życiu Basi?

3. CODZIENNE RADOŚCI

Praca z całą klasą

Poproś uczniów, by zastanowili się, co miłego ich dziś spotkało i dokończyli zdanie:

Dzisiaj radość sprawiło mi...

Podkreśl, że nawet drobne rzeczy, takie jak ładna pogoda, pyszne śniadanie, mogą nam
sprawiać radość. Warto je dostrzegać! To one składają się na nasze poczucie szczęścia.

4. CZYM JEST DLA MNIE SZCZĘŚCIE?

Praca indywidualna, praca plastyczna

Zaproś uczniów do wykonania rysunków na temat:

- Czym jest dla mnie szczęście?
- Kiedy jestem szczęśliwy?

Pozwól uczniom na swobodną twórczość.

5. MOJE SZCZĘŚCIE - SZCZĘŚCIE INNYCH

Rozmowa kierowana

Podczas gdy uczniowie będą rysować, zapisz na tablicy wymienione niżej pytania:

- Czym jest szczęście?
- Kiedy jesteśmy szczęśliwi? Co nam sprawia radość?
- Jak się wtedy czujemy?

Następnie zachęć uczniów do rozmowy połączonej z prezentacją prac plastycznych.

Propozycje uczniów zapisuj na tablicy.

W trakcie rozmowy zwróć uwagę na to, że różnym ludziom inne kwestie mogą dawać radość. Jest jednak pewien repertuar, zbiór rzeczy, zachowań, sytuacji, które powodują, że czujemy się szczęśliwi.

Zakończ ćwiczenie, pokazując różne obszary, które wyłoniły się w wyniku rozmowy. Spróbujcie wspólnie je nazwać:

- upominki (coś otrzymuję, coś daję innym),
- sukces (dobry wynik w szkole, wygrana w konkursie),
- spędzanie czasu z bliskimi ludźmi (z rodziną, przyjaciółmi),
- opieka i zabawa z pupilem (psem, kotem, chomikiem),
- bycie koleżeńskim (dzielenie się tym, co się ma, np. przyborami szkolnymi, pomaganie).

Jeśli uczniowie sami nie wymienili takich sytuacji, poprowadź rozmowę tak, aby dostrzegli więcej niż upominki i sukces.

6. JAK MOŻEMY SPRAWIAĆ RADOŚĆ INNYM LUDZIOM?

Praca z całą klasą, burza mózgów

Zwróć uwagę uczniów na to, że ważne jest nasze szczęście i nasza radość, ale również szczęście i radość innych ludzi.

Zapytaj:

- Kiedy inni ludzie są szczęśliwi?
- Po czym możemy to poznać?

Poproś uczniów o zastanowienie się, jak możemy sprawić radość innym?

Następnie zapisz na tablicy propozycje uczniów, grupując je tematycznie (technika „słoneczko”).

Odwołaj się do poprzedniego ćwiczenia.

Pokaż, jak wiele sytuacji może nam dać radość i poczucie szczęścia.

7. TANIEC RADOŚCI

Zabawa ruchowa

Żyjemy w grupach: w rodzinie, w klasie, w szkole. Żyjemy z innymi ludźmi, dlatego ważne jest, abyśmy potrafili wspólnie się z czegoś cieszyć.

Wymyślcie wspólnie i wykonajcie taniec radości. Niech uczniowie zaproponują kroki, gesty i okrzyk. Zatańczcie razem.

Zapytaj uczniów: Jak się czuli, gdy robili coś razem, jakie emocje im towarzyszyły?

Wykonujcie taniec radości zawsze wtedy, gdy będzie ku temu okazja.

8. DLACZEGO SZCZĘŚCIE INNYCH MOŻE DAĆ NAM RADOŚĆ?

Podsumowanie zajęć

Poproś uczniów, by każdy z nich zastanowił się i powiedział, dlaczego radość i szczęście innych może nam dawać radość i uczynić nas szczęśliwymi.

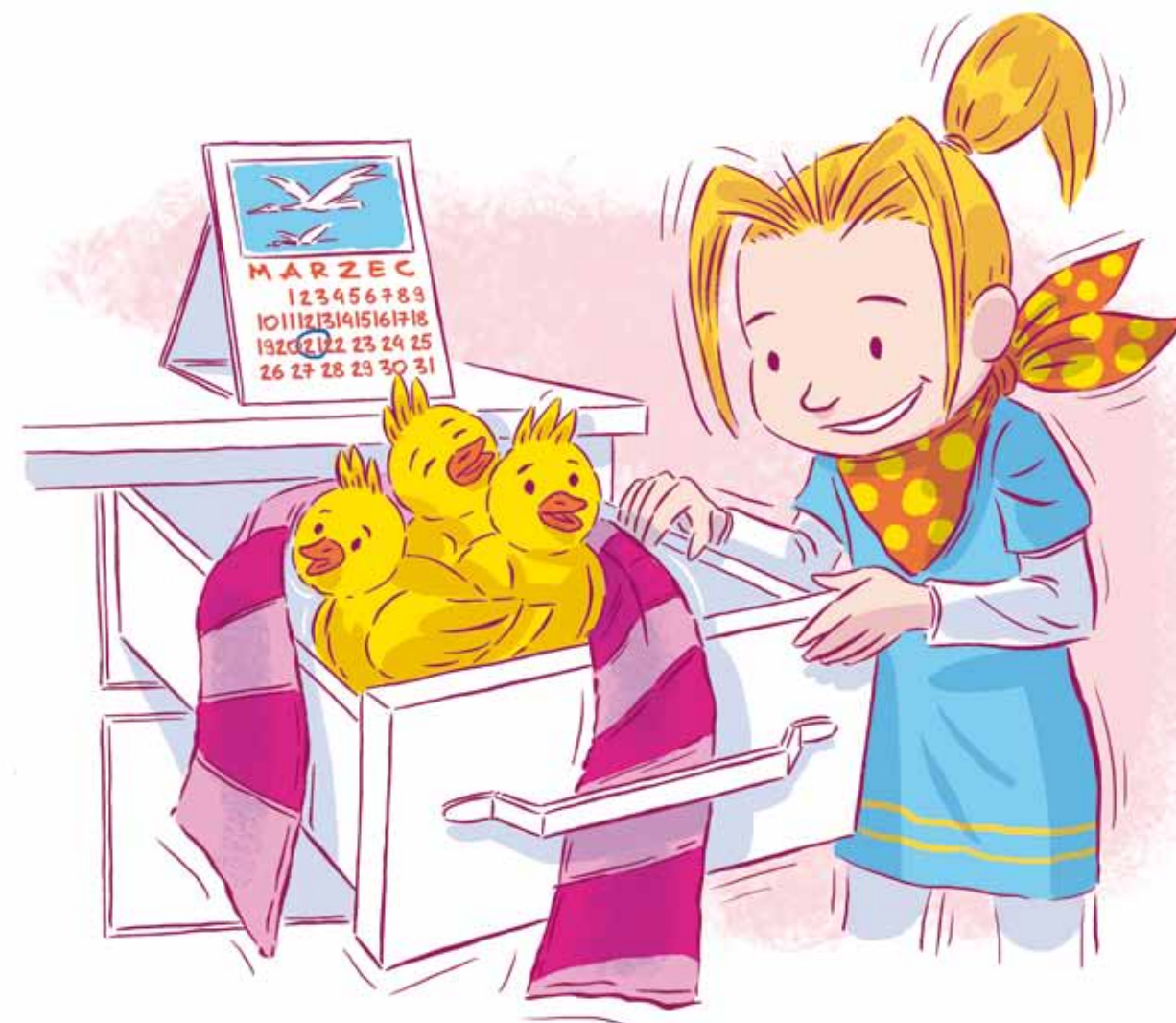
Podsumuj zajęcia. Przypomnij, że można cieszyć się też z małych rzeczy, tj. spacer, wspólna zabawa, smaczny posiłek, ładna pogoda. Warto też sprawiać radość innym. Zaproponuj, by uczniowie wymyślili i zrobili coś miłego dla swojej rodziny.

9. WSPÓLNE USTALANIE MOTTA

Zaproponuj uczniom, by sformułowali motto podsumowujące zajęcia.

Zbierz pomysły uczniów i wybierzcie jeden z nich.

Dbajmy o szczęście
nasze i innych ludzi!

Nasza
propozycja
motta

Jak mały dzik Danyło przegonił wielkiego niedźwiedzia

ZAGADNIENIA KLUCZOWE:

problem, obrona, odwaga, bohaterstwo, bohater, dom, bezpieczeństwo

CELE ZAJĘĆ:

Cel główny:

Zrozumienie, czym jest i jak może się przejawiać bohaterstwo.

Cele szczegółowe – uczeń:

- wysłucha bajki pt. „Jak mały dzik Danyło przegonił wielkiego niedźwiedzia”,
- weźmie udział w rozmowie na temat treści bajki,
- sformułuje definicję pojęcia „problem”,
- poda przykłady rozwiązania sytuacji trudnych (problemowych),
- określi, kim jest bohater i jakie cechy posiada,
- sformułuje refleksję końcową,
- zaproponuje motto podsumowujące zajęcia.

METODY I FORMY PRACY:

- praca z całą klasą,
- praca grupowa,
- praca indywidualna,
- rozmowa kierowana.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

płyta CD z bajkami, kartki A4,
materiały plastyczne.

PRZED ZAJĘCIAMI:

Przygotuj salę tak, by było Wam
wygodnie pracować w grupach.
Przygotuj niezbędne materiały.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. POSŁUCHAJMY BAJKI

Zaproś uczniów do wspólnego wysłuchania bajki.

2. ROZMOWA NA TEMAT BAJKI

Proponowane pytania:

- Kto jest bohaterem bajki?
- Gdzie mieszkał Danyło?
- Czego mama uczyła Danyłę?
- Dlaczego mama prosiła Danyłę, żeby zawsze szanował las?
- W jaki sposób Danyło zdobył uznanie mieszkańców lasu?
- Dlaczego zwierzęta bały się niedźwiedzia?
- Co Danyło powiedział niedźwiedziowi?
- Kogo bronił Danyło?

3. CZYM JEST PROBLEM?

Praca z całą klasą, tworzenie definicji

- Nawiąż do bajki i zapytaj uczniów, jaki problem mieli mieszkańcy lasu.
- Staraj się ukierunkować dzieci, żeby określili, że niedźwiedź stanowił zagrożenie dla mieszkańców lasu, nie szanował innych, las uważał za swoją własność, dlatego mieszkańcy bali się, że mogą stracić swój dom – miejsce, w którym dotychczas żyli.
- Poproś uczniów, aby wyjaśnili, czym jest problem.
- Zapisz definicję na tablicy.

4. WSPÓLNIE ROZWIĄZUJEMY PROBLEMY

Praca w grupach

Podziel uczniów na 4-5 grup. Niech każda grupa wylosuje po 2 karteczki z sytuacjami i wymyśli, jak można byłoby się zachować, gdyby było się świadkiem takiej sytuacji.

Sytuacje mogą się powtarzać. Na koniec będzie można przedstawić różne pomysły na rozwiązanie tego samego problemu.

Przykładowe problemy:

- Koledzy śmieją się z Kacpra, że nosi okulary.
- Koleżanki śmieją się z Basi, że nie umie skakać na skakance.
- Chłopcy męczą małego pieska, ciągnąc go na smyczy po chodniku.
- Chłopcy śmieją się ze starszej pani, która niesie ciężkie siatki.
- Dziewczynki śmieją się ze starszego pana, który nie radzi sobie z wejściem do autobusu.
- Koledzy zabrali zeszyt Twojej koleżanki Mai i nie chcą jej go oddać.
- Chłopcy śmieją się, że Igor lubi mało znany zespół muzyczny.
- Dziewczynki zabrały pamiętnik Iwonki i nie chcą go oddać.

Omów propozycje uczniów. Zapytaj, kogo i czego w tej sytuacji bronili? Jaki problem starali się rozwiązać. Pomóż uczniom nazwać konkretnie, na czym polegał problem i czego lub kogo bronili: słabszych, starszych, bliskich, zwierząt, swoich rzeczy/swojej własności, prywatności.

Podkreśl, że zdarzają się takie sytuacje, kiedy należy zwrócić się o pomoc do kogoś dorosłego. Nie wszystkie problemy można rozwiązać samodzielnie.

5. KIM JEST BOHATER?

Praca w grupach

Podziel uczniów na 4-5 grup. Powiedz uczniom, żeby przypomnieli sobie, jakie znają osoby lub postaci, które zachowały się bohatersko (np. z bajek, filmów, literatury, itp.). Zapytaj, jakie mają cechy charakteru, co ich wyróżnia. Dla ułatwienia pracy uczniowie mogą wybrać jednego bohatera, którego scharakteryzują. Mogą zapisać jego cechy lub narysować zachowania i podpisać je.

- Kim według Was jest bohater?
- Jakie cechy ma bohater?

Poproś uczniów, by zaprezentowali swoje prace. Pytaj zespoły kolejno, jakie cechy bohatera zapisali. Cechy mogą się powtarzać, dlatego zadбай o to, by zespoły wypowiadały się na zmianę, np. wymieniały po jednej lub po dwie cechy bohatera. Zapisz na tablicy wszystkie propozycje.

Zapytaj, czy można powiedzieć, że Danyło jest bohaterem.

6. CZY KAŻDY MOŻE BYĆ BOHATEREM?

Podsumowanie

Podsumuj z uczniami zajęcia. Zapytaj ich, czy każdy może być bohaterem.

Wyjaśnij uczniom, że bohaterem jest nie tylko osoba, która dokonuje niezwykłych czynów i np. ratuje innym życie.

Możesz powiedzieć np.:

Każdy może być bohaterem, tak jak Danyło. Mimo że był małym dziczkciem, został bohaterem, ponieważ był odważny i zdecydowany.

Każdy z Was może być bohaterem na co dzień, np. gdy bronicie słabszych.

Gdy mały Adaś zaoferuje swoją pomoc starszej pani i robi dla niej drobne zakupy, to ona powie: mój ty bohaterze! I on jest bohaterem, bo żeby być bohaterem, nie trzeba być dużym i silnym. Trzeba mieć tylko wielkie serce.

7. WSPÓLNIE USTALANIE MOTTA

Zaproponuj uczniom, by sformułowali motto podsumowujące zajęcia. Zbierz pomysły uczniów i wybierzcie jeden z nich.

Każdy może zostać bohaterem!

Nasza
propozycja
motta

Mkukusu i pierwsza kropla wody

ZAGADNIENIA KLUCZOWE:

potrzeby, dostrzeganie, zrozumienie i zaspokajanie potrzeb innych ludzi, mądre pomaganie, rozmawianie o potrzebach

CELE ZAJĘĆ:

Cel główny:

Uświadomienie sobie przez uczniów, jak ważne jest rozpoznawanie potrzeb własnych i potrzeb innych ludzi.

Cele szczegółowe – uczeń:

- wysłucha bajki pt. „Mkukusu i pierwsza kropla wody”,
- weźmie udział w rozmowie na temat treści bajki,
- zastanowi się, czego potrzebuje, by się rozwijać i rosnąć,
- zastanowi się, w jaki sposób można zaspokoić potrzeby własne i innych ludzi,
- sformułuje refleksję końcową,
- zaproponuje motto podsumowujące zajęcia.

METODY I FORMY PRACY:

- praca z całą klasą,
- praca grupowa,
- praca w parach,
- praca indywidualna.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

płyta CD z bajkami, arkusze A3, małe karteczki, mazaki, hasła z potrzebami, woreczki (mogą to być foliowe woreczki na kanapki), losy na loterię.

PRZED ZAJĘCIAMI:

Przygotuj salę tak, by było Wam wygodnie pracować w grupach. Przygotuj materiały do zajęć. Możesz wcześniej przygotować gotowe schematy map potrzeb, które uczniowie uzupełnią rysunkami.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. POSŁUCHAJMY BAJKI

Zaproś uczniów do wspólnego wysłuchania bajki.

2. ROZMOWA NA TEMAT BAJKI

Proponowane pytania:

- Kim był Nen?
- Jak Nen dbał o znalezione nasionko? Czy wiedział, jak o nie dbać?
- Dlaczego roślinka postanowiła przemówić?
- Czego Nen dowiedział się od roślinki o jej potrzebach?

3. CO JEST POTRZEBNE DO ŻYCIA?

Praca w grupach

Połącz uczniów w 3 grupy, rozdaj im arkusze A3. Stwórzcie wspólnie mapę Waszych potrzeb. Zachęć uczniów do rozmowy.

Grupa 1: Co jest potrzebne, żeby rosnąć?

Grupa 2: Co jest potrzebne do nauki?

Grupa 3: Co jest potrzebne do zabawy?

Poproś uczniów o zaprezentowanie swoich map. Podkreśl te potrzeby, które się powtarzają. Powiedz uczniom, że istnieją potrzeby, bez których zaspokojenia nie można żyć i rozwijać się. Poproś ich, żeby wymienili te potrzeby.

4. ZNAJDŹ ROZWIĄZANIE

Praca w grupach

Podziel uczniów na 6 grup. Powiedz uczniom, że znalazłeś/eś woreczki z potrzebami. Każdej grupie daj jeden woreczek z jedną potrzebą i kilka małych karteczek. Poproś uczniów o napisanie, skąd możemy wiedzieć, że mamy daną potrzebę oraz o znalezienie rozwiązań, które ją zaspokoją. Swoje pomysły niech zapiszą i wrzucą do woreczka, a karteczkę z potrzebą przyczepią na jego wierzch.

Przykłady potrzeb:

- Czuję głód.
- Chce mi się pić.
- Czuję zmęczenie.
- Źle się czuję (*boli mnie coś*).
- Jest mi smutno.
- Nudzi mi się.

Poproś uczniów o zaprezentowanie swoich pomysłów. Za każdym razem, kiedy grupa będzie prezentowała swoje rozwiązanie, zapytaj pozostałych uczniów, czy chcieliby coś dodać. Jeśli tak, niech przedstawiciel danej grupy dopisze nową propozycję i wrzuci ją do woreczka. Woreczki z rozwiązaniami możecie zawiesić w sali i korzystać z nich w razie potrzeby.

Podsumuj zadanie (nasza propozycja):

O tym, jak się czujecie, mówi Wam Wasze ciało – np. gdy jesteście głodni, burczy Wam w brzuchu. To oznacza, że potrzebujecie coś zjeść. Kiedy jesteście zmęczeni, np. Wasze nogi dają Wam o tym znać, nie chcą dalej biegać. To oznacza, że musicie odpocząć.

Zaproponowaliście różne sposoby zaspokojenia potrzeb. Pamiętajcie, że nie każdy zaspokaja je w ten sam sposób. Kiedy jest Wam smutno, możecie poszukać towarzystwa rówieśników, pobawić się lub obejrzeć bajkę. Możecie również pójść do rodzica i się przytulić.

Bardzo ważne jest umiejętne reagowanie na potrzeby własne i innych ludzi. Kiedy widzimy, że komuś jest smutno, możemy do niego podejść i z nim porozmawiać, spróbować poprawić mu humor albo po prostu wysłuchać.

5. MÓWIMY O SWOICH POTRZEBACH

Praca w parach

Zapytaj, w jaki sposób możemy zorientować się, co jest potrzebne innym ludziom.

Nawiąż do treści bajki. **Zapytaj:**

- Co pomogło Nenowi zrozumieć, czego potrzebuje roślina?
- Jak się wtedy zachował?
- Co można zrobić, żeby lepiej zrozumieć czyjeś potrzeby i lepiej pomóc?

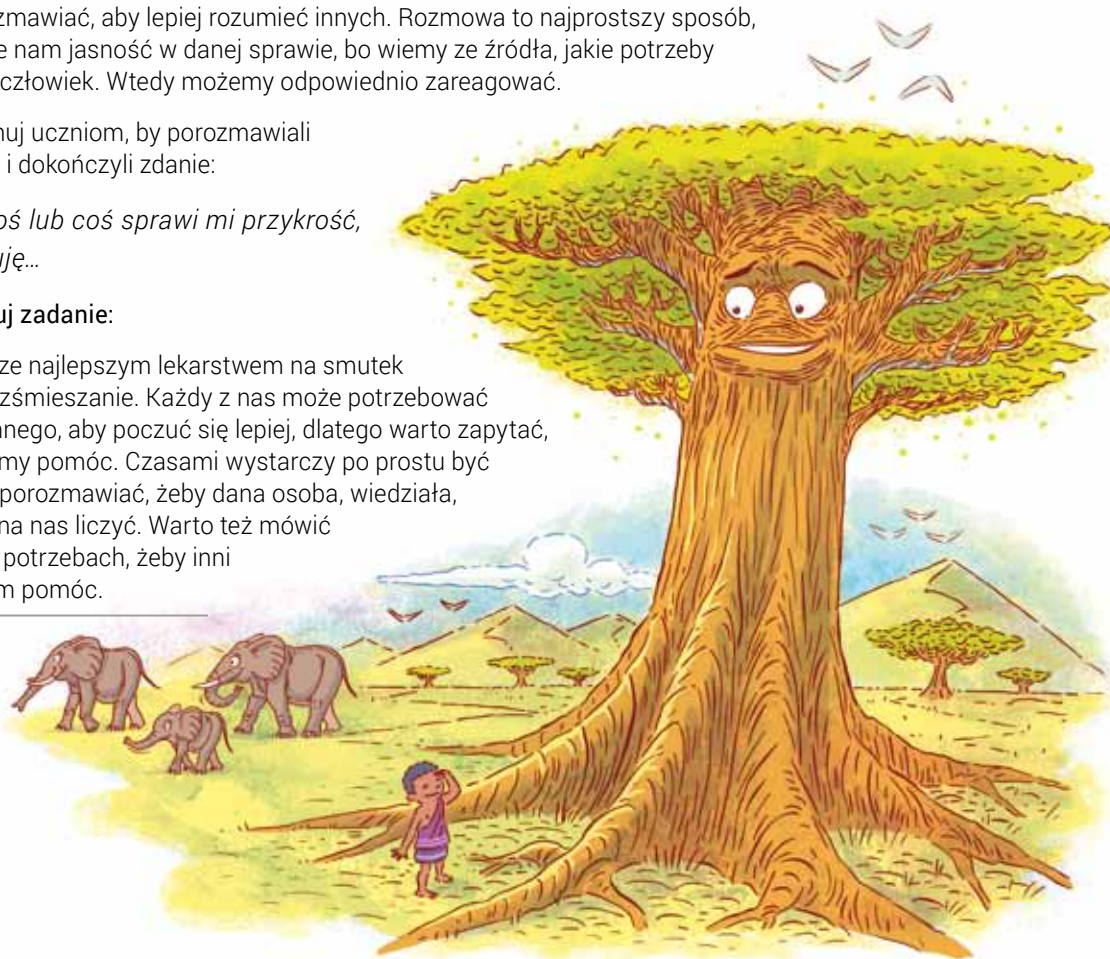
Warto rozmawiać, aby lepiej rozumieć innych. Rozmowa to najprostszy sposób, który daje nam jasność w danej sprawie, bo wiemy ze źródła, jakie potrzeby ma dany człowiek. Wtedy możemy odpowiednio zareagować.

Zaproponuj uczniom, by porozmawiali w parach i dokończyli zdanie:

Kiedy ktoś lub coś sprawi mi przykrość, potrzebuję...

Podsumuj zadanie:

Nie zawsze najlepszym lekarstwem na smutek będzie rozśmieszanie. Każdy z nas może potrzebować czegoś innego, aby poczuć się lepiej, dlatego warto zapytać, jak możemy pomóc. Czasami wystarczy po prostu być obok lub porozmawiać, żeby dana osoba, wiedziała, że może na nas liczyć. Warto też mówić o swoich potrzebach, żeby inni mogli nam pomóc.

6. LOTERIA

Praca z całą klasą

Zaproponuj uczniom następującą zabawę:

Przygotuj woreczek, w którym umieścisz losy. Losów powinno być trochę więcej niż uczniów, żeby każdy z nich miał okazję wylosować jeden los z wielu (a nie ostatni w woreczku).

Po odczytaniu haseł poproś, aby każdy dokonał wyboru i uzasadnił swoją decyzję.

Hasła na losach powinny się powtarzać, żeby różni uczniowie odpowiedzieli na te same pytania. Istnieje prawdopodobieństwo, że wybiorą coś innego, dzięki czemu pokażesz, że każdy z nich może mieć różne upodobania.

Jeśli uczniowie będą odpowiadać podobnie, możesz zapytać, czy myślą, że wszyscy ludzie na świecie odpowiedzieliby tak jak oni.

Przykładowe hasła:

- Wyobraź sobie, że wygrałeś/eś kupon do wesołego miasteczka na jedną z dostępnych atrakcji. Co wybierzesz?
- Wyobraź sobie, że wygrałeś/eś książkę. O jakiej tematyce książkę wybierzesz?
- Wyobraź sobie, że wygrałeś/eś kupon na gałkę lodów. Jaki smak wybierzesz?
- Wyobraź sobie, że wygrałeś/eś kupon do sklepu z zabawkami na jedną rzecz. Co wybierzesz?
- Wyobraź sobie, że wygrałeś/eś kupon do sklepu sportowego. Co wybierzesz?

To zadanie pokazuje, że każdy dokonuje różnych wyborów i że każdy ma inne potrzeby.

7*. CZEGO POTRZĘBUJĄ MOI BLISCY?

Praca domowa dla chętnych

Zwróć uwagę uczniów, że rozwijamy się przez całe życie. Poproś, aby uczniowie zastanowili się, jakie potrzeby mają ich najbliżsi i jak można te potrzeby zaspokoić.

Zaproponuj uczniom, by porozmawiali ze swoimi bliskimi na temat ich potrzeb. Niech zastanowią się również, co oni mogą zrobić, aby bliskie im osoby mogły się rozwijać.

8. MOJE REFLEKSJE

Podsumowanie

Zapytaj uczniów:

- Czy łatwo jest rozpoznać, czego ktoś potrzebuje?
- Dlaczego warto rozmawiać o swoich potrzebach?

9. WSPÓLNE USTALANIE MOTTA

Zaproponuj uczniom, by sformułowali motto podsumowujące zajęcia. Zbierz pomysły uczniów i wybierzcie jeden z nich.

Potrzeby innych są dla mnie ważne!

Jak mały Nyima pomógł wielkiemu człowiekowi śniegu

ZAGADNIENIA KLUCZOWE:

przyjaźń, lojalność, zaufanie

CELE ZAJĘĆ:

Cel główny:

Dostrzeżenie przez uczniów znaczenia przyjaźni.

Cele szczegółowe – uczeń:

- wysłucha bajki pt. „Jak mały Nyima pomógł wielkiemu człowiekowi śniegu”,
- weźmie udział w rozmowie na temat treści bajki,
- zastanowi się, jakimi cechami powinien odznaczać się przyjaciel,
- zastanowi się, jaki wpływ na jego życie ma posiadanie przyjaciół,
- sformułuje refleksję końcową,
- zaproponuje motto podsumowujące zajęcia.

METODY I FORMY PRACY:

- praca z całą klasą,
- praca grupowa,
- praca indywidualna,
- drama.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

płyta CD z bajkami, karteczki z sytuacjami problemowymi, kredki.

PRZED ZAJĘCIAMI:

Przygotuj materiały niezbędne do przeprowadzenia zajęć. Przygotuj salę tak, by było Wam wygodnie pracować w grupach.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. POSŁUCHAJMY BAJKI

Zaproś uczniów do wspólnego wysłuchania bajki.

2. ROZMOWA NA TEMAT BAJKI

Proponowane pytania:

- Jak wyglądało życie chłopca o imieniu Nyima?
- O czym marzył Nyima?
- Kim był Tashi?
- W jaki sposób Nyima pomógł Tashiemu?
- Jak możemy nazwać takie zachowanie?

3. JAK ZACHOWA SIĘ PRZYJACIEL?

Praca w grupach, drama

Podziel uczniów na grupy (3-6).

Poproś przedstawiciela każdej grupy o wylosowanie jednej kartki z opisaną sytuacją.

Niech uczniowie w grupach zastanowią się, jak można ją rozwiązać oraz odegrają scenkę dramową.

Propozycje sytuacji:

- Przyjaciółka zwierzyła Ci się z pewnego sekretu i nie chce, by ktokolwiek się o tym dowiedział. Inna koleżanka widziała, jak rozmawiałyście i domyśliła się, że macie jakiś sekret. Próbuje Cię namówić, abys jej go wyjawiała i obiecuje, że nikomu nie powie.
- Przyjaciel powiedział Ci, dlaczego od kilku dni spóźnia się na pierwszą lekcję i poprosił, abys zachował tę informację dla siebie. Nie chce, by ktokolwiek się o tym dowiedział. Koledzy domyślają się, że wiesz, jaka jest przyczyna spóźnień chłopca i próbują namówić Cię, byś się z nimi tą wiedzą podzielił.

- Rodzice Twojego przyjaciela pracują za granicą, w związku z tym czas wolny często spędza on z babcią i dziadkiem w domu. Ty zazwyczaj spędzasz weekendy z rodzicami, poza domem, np. jedziecie na krótką wycieczkę, idziecie do kina albo razem uprawiacie sport. Właśnie rozmawiasz z przyjacielem na temat weekendowych planów i on mówi, że będzie znowu siedział w domu i się nudził.
- Twoja przyjaciółka złamała nogę. Nie chodzi do szkoły, zostaje sama domu. Często jej się nudzi.
- Umówiłeś się z przyjacielem na wspólne wyjście na basen w najbliższy piątek. Bardzo cieszyliście się z tego powodu. Wczoraj inny kolega zaproponował Ci pójście do wesołego miasteczka, które będzie w mieście również w piątek.
- Umówiłaś się z przyjaciółką, że po lekcjach pójdziecie poszukać prezentu dla jej mamy na urodziny. Inna koleżanka zaproponowała Ci, żebyście poszły do niej pograć w nową grę.

Zapytaj uczniów:

- *Jaki powinien być przyjaciel?*
- *Jakie powinien mieć cechy?*

Podsumuj zadanie. Powiedz uczniom, że przedstawione sytuacje dotyczyły różnych aspektów przyjaźni.

Odnies się do dwóch pierwszych sytuacji. Zwróć uwagę, że nie każdy sekret można zachować dla siebie. Powiedz uczniom, że jeśli wiedzą, że ktoś, np. ich przyjaciółka lub przyjaciel znajduje się w niebezpieczeństwie, trzeba powiedzieć o tym osobie dorosłej.

4. PAMIĘTNIK PRZYJAŹNI

Praca domowa dla chętnych

Zaproponuj uczniom stworzenie pamiętnika przyjaźni.

- Na pierwszej stronie narysuj portret/y swojego przyjaciela/swoich przyjaciół lub wklej ich zdjęcia.
- Na drugiej stronie napisz, co najczęściej robisz ze swoim przyjacielem/ze swoimi przyjaciółmi.
- Na trzeciej stronie napisz, co ostatnio zrobiłeś dla swojego przyjaciela/ dla swoich przyjaciół.
- Na czwartej stronie zanotuj, co ostatnio Twój przyjaciel/Twoi przyjaciele zrobił/li dla Ciebie.
- Uzupełniaj kolejne karty pamiętnika Waszej przyjaźni, zapisując na nich ważne wydarzenia z Waszego życia.

5. JAKIE JEST MOJE ŻYCIE DZIĘKI TEMU, ŻE MAM PRZYJACIÓŁ?

Podsumowanie

Zaproponuj uczniom, by dokończyli zdanie:

Dzięki temu, że mam przyjaciół...

6. WSPÓLNE USTALANIE MOTTA

Zaproponuj uczniom, by sformułowali motto podsumowujące zajęcia. Zbierz pomysły uczniów i wybierzcie jeden z nich.

Jak chmurka poprosiła dzieci o pomoc

ZAGADNIENIA KLUCZOWE:

życzliwość, sytuacja życiowa innych ludzi, potrzeby innych ludzi, unikanie ocen, pomaganie

CĘŁE ZAJĘĆ:

Cel główny:

Dostrzeżenie przez uczniów, że można kogoś skrzywdzić, oceniając go.

Cele szczegółowe – uczeń:

- wysłucha bajki pt. „Jak chmurka poprosiła dzieci o pomoc”,
- weźmie udział w rozmowie na temat treści bajki,
- stworzy charakterystykę rówieśnika/rówieśniczki,
- wyjaśni, co rozumie pod pojęciami: „sądzić kogoś po pozorach”, „oceniać pochopnie”, „pozory mylą”,
- sformułuje refleksję końcową,
- zaproponuje motto podsumowujące zajęcia.

METODY I FORMY PRACY:

- praca z całą klasą,
- praca grupowa,
- pokaz,
- praca indywidualna,
- rozmowa kierowana.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

płyta CD z bajkami, historyjki, 1 kiwi, 1 ziemniak (podobnej wielkości co kiwi) lub 2 ziemniaki.

PRZED ZAJĘCIAMI:

Przygotuj salę oraz materiały niezbędne do przeprowadzenia zajęć tak, by było Wam wygodnie pracować w grupach.

Ziemniak i kiwi powinny być podobnej wielkości i kształtu. Jeśli nie możesz kupić kiwi, zastąp je drugim ziemniakiem i przynieś na lekcję jeden surowy i jeden ugotowany ziemniak.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. POSŁUCHAJMY BAJKI

Zaproś uczniów do wspólnego wysłuchania bajki.

2. ROZMOWA NA TEMAT BAJKI

Proponowane pytania:

- Kim jest główna bohaterka bajki?
- Dlaczego dzieci się z niej śmiały?
- Czym zajmowali się rodzice Clary?
- Dlaczego Clara nie poprosiła nikogo o pomoc?
- W jaki sposób chmurka pomogła Clarze?
- W jaki sposób chmurka pomogła dzieciom z klasy Clary?
- Co mogło się wydarzyć, gdyby chmurka nie zaprowadziła dzieci do domu dziewczynki?

3. CO WIEMY O INNYCH?

Praca w grupach

Podziel uczniów na cztery grupy i każdej grupie odczytaj lub rozdaj na kartkach charakterystykę ich rówieśniczki/rówieśnika.

Zaznacz, że przytoczone historie są fikcyjne.

Możesz zmienić imię dziecka – bohatera historyjki na takie, które nie występuje w Waszej klasie.

- Kasia chodzi do trzeciej klasy. Siedzi w pierwszej ławce. Kasia lubi się uczyć. Píše najładniej z całej klasy i najlepiej czyta, więc pani zawsze prosi ją, żeby czytała na głos...
- Jacek chodzi do drugiej klasy. Często spóźnia się na pierwszą lekcję, ale nauczycielka nie ma o to do niego pretensji. Koledzy zazdroszczą mu, że może się spóźniać. Jacek często wpada do klasy w kurtce i czapce, zdyszany nie może złapać oddechu. Wszyscy się wtedy śmieją, że tak się spieszył, a i tak się spóźnił...
- Zosia jest niską, jasnowłosą dziewczynką. Na każdej przerwie siedzi pod ścianą. Kiedy jej koleżanki i koledzy biegają po boisku, Zosia tylko się im przygląda albo rysuje coś w kolorowym zeszytce. Kiedy koledzy zapraszają ją do zabawy, kręci głową i uśmiecha się....
- Krzysiek jest bardzo szczupły i najniższy w klasie. Z tego powodu koledzy czasem mu dokuczają. Krzysiek nigdy nie ma czasu grać z kolegami w piłkę. Zawsze po lekcjach bardzo się spieszy. Nawet nie ma czasu, żeby pograć w nową grę. Często opuszcza zajęcia...

Poproś, aby uczniowie w grupach porozmawiali na temat przedstawionych osób.

Niech spróbują uzupełnić te charakterystyki. Każda grupa na forum przedstawia stworzoną wspólnie charakterystykę.

Następnie odczytaj lub rozdaj uczniom drugą część informacji o rówieśnicze/rówieśniku:

- Kasia wszystkim pomaga i inni uczniowie chcą z nią siedzieć w pierwszej ławce, bo chętnie tłumaczy, gdy ktoś czegoś nie wie i podpowiada, jak rozwiązać trudne zadania. Siedzi w pierwszej ławce, bo ma słaby wzrok i nosi okulary. Lubi siedzieć blisko, bo wtedy wszystko dobrze słyszy i widzi.
- Jacek jest znany w całej szkole jako miłośnik zwierząt. W domu, w którym mieszka, mieszka również starsza pani i pan, który ma trudności z chodzeniem po schodach. Oboje mają psy. Pani Jadzia dużego wilczura, a pan Staszek małego mieszańca. Jacek codziennie rano wyprowadza psy na spacer. Karmi też okoliczne koty. Kiedyś uratował młodego jeża. Wszyscy w klasie wiedzą, że Jacek pomoże każdemu spotkanemu zwierzęciu.
- Zosia pięknie rysuje. Tworzy komiksy do szkolnej gazetki, która ukazuje się raz w miesiącu. Wszystkie ilustracje wykonuje Zosia. Dziewczynka bierze też udział w konkursach plastycznych. Chętnie pomaga koleżankom i kolegom, kiedy trzeba narysować coś trudnego.
- Krzysiek trenuje kolarstwo. To wspólna pasja całej rodziny Krzyśka. Chłopiec zdobył już mistrzostwo Polski w swojej kategorii wiekowej. Ze swoim starszym bratem często wyjeżdża na treningi. Dużo trenuje. Na zawody wyjeżdża za granicę.

Poproś, by uczniowie ponownie porozmawiali na temat bohaterów historyjek. Pokieruj rozmową tak, aby uczniowie dostrzegli, że często zdarza nam się oceniać osoby bez zrozumienia ich sytuacji. Może to być niesprawiedliwe i krzywdzące.

Podsumuj zadanie.

4. NIE OCENIAJ PO POZORACH

Pokaz i rozmowa kierowana

Położ przed uczniami kiwi i ziemniak (lub dwa ziemniaki – jeden surowy i jeden ugotowany). Poproś uczniów, by opisali wygląd obu produktów.

Powiedz:

Zobaczcie, ziemniak i kiwi (dwa ziemniaki) wyglądają podobnie – brązowe, szorstkie w dotyku, niezbyt ładne. No to teraz je obierzmy... Czy zjemy kawałek surowego ziemniaka? Nie zjemy, bo nieugotowany jest niesmaczny i niezdrowy. A kiwi? Miało tak samo nieatrakcyjną skórę jak ziemniak, ale okazało się, że pod nią znajdował się zielony, jadalny miąższ.

To tak jak z ludźmi. Nigdy nie wiesz, co skrywa się w środku, więc nie sądz po pozorach.

W podsumowaniu nawiąż do treści bajki, zwróć uwagę uczniów, że koleżanki i koledzy ocenili Clary powierzchownie. Kiedy chmurka odkryła przed nimi sytuację Clary, zrozumieli, że oceniły ją po pozorach. Zrozumieli, że zamiast się z kogoś śmiać, trzeba go poznać i, jeżeli jest taka konieczność, pomóc.

5. CO WARTO DOSTRZEC W DRUGIM CZŁOWIEKU?

Podsumowanie

Zapytaj uczniów:

- Co jest ważne u drugiego człowieka, co powinniśmy dostrzegać?
- Do czego może prowadzić to, że ktoś ocenia innych ludzi?

Podsumuj zajęcia.

6. WSPÓLNE USTALANIE MOTTA

Zaproponuj uczniom, by sformułowali motto podsumowujące zajęcia. Zbierz pomysły uczniów i wybierzcie jeden z nich.

Nie oceniaj innych!

Nasza
propozycja
motta

Jak mały Sunan posłuchał mądrego tygrysa

ZAGADNIENIA KLUCZOWE:

docenianie tego, co się ma, rzeczy materialne, rzeczy niematerialne

CELE ZAJĘĆ:

Cel główny:

Dostrzeżenie przez uczniów znaczenia tego, co się ma.

Cele szczegółowe – uczeń:

- wysłucha bajki pt. „Jak mały Sunan posłuchał mądrego tygrysa”,
- weźmie udział w rozmowie na temat treści bajki,
- wystąpi w roli eksperta, zaproponuje rozwiązanie sytuacji przedstawionej na ilustracji,
- zastanowi się, dlaczego warto szanować to, co się ma,
- wykona pracę plastyczną na temat: „Co mam cennego, na co na co dzień nie zwracam uwagi”,
- sformułuje refleksję końcową,
- zaproponuje motto podsumowujące zajęcia.

METODY I FORMY PRACY:

- praca z całą klasą,
- praca grupowa,
- praca indywidualna,
- praca plastyczna.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

płyta CD z bajkami, obrazki przedstawiające dobra materialne (rower, telewizor, radio itp.) i niematerialne (rodzina, przyjaciele, zdrowie itp.), historyjki obrazkowe, kartki A4, kredki, koperty.

PRZED ZAJĘCIAMI:

Przygotuj salę oraz materiały niezbędne do przeprowadzenia zajęć tak, by było Wam wygodnie pracować w grupach.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. POSŁUCHAJMY BAJKI

Zaproś uczniów do wspólnego wysłuchania bajki.

2. ROZMOWA NA TEMAT BAJKI

Proponowane pytania:

- O czym marzył Sunan?
- Dlaczego chłopiec chciał wyruszyć w świat?
- Czym różniły się marzenia Sunana i Nirana?
- Dlaczego Sunan zmienił zdanie i poszedł za tygrysem?
- Co mogłoby się wydarzyć, gdyby chłopiec nie posłuchał tygrysa?

3. CO MAM CENNEGO?

Praca z całą klasą

Rozłóż przed uczniami obrazki przedstawiające dobra materialne (np. rower, telewizor, radio) i niematerialne (np. rodzina, przyjaciele, zdrowie). Poproś ich, żeby wybrali te, które ich zdaniem są cenne. Poproś o uzasadnienie wyboru.

Jeśli uczniowie wybiorą głównie dobra materialne, zapytaj ich, dlaczego uważają, że to, co zostało przedstawione na pozostałych rysunkach, jest mniej wartościowe. Poproś, żeby wyobrazili sobie, czy można żyć bez radia, roweru, telewizora. Zapytaj, co nam daje to, że mamy rodzinę, przyjaciół, cieszymy się dobrym zdrowiem. Poproś, by uczniowie zastanowili się, co nasi bliscy dają nam niematerialnego. Jak dzięki temu wygląda nasze życie?

4. KIEDY CIESZYMY SIĘ Z TEGO, CO MAMY?

Praca w grupach

Podziel uczniów na 3-6 grup. Każdej grupie rozdaj obrazki (trzy historyjki obrazkowe) i kartki A4. Niech uczniowie, w grupach, porozmawiają o przedstawionych sytuacjach. Zaproponuj, aby wyobrazili sobie, że są ekspertami, którzy mają zaproponować, jak zachowałoby się dziecko, które potrafi szanować i cieszyć się z tego, co ma. Zapytaj, co poradziliby bohaterom historyjek? Niech narysują swoje propozycje.

5. MÓJ SKARB

Autorefleksja

Powiedz:

Zastanówcie się, co macie ważnego, cennego, na co czasem zupełnie nie zwracacie uwagi. Narysujcie to na kartkach.

Niech stanie się to Waszym skarbem. Schowajcie rysunek do koperty, na której narysujecie symbol skarbu. Niech teraz stanie się to czymś, o czym będziecie pamiętać i o co będziecie dbać.

Zachęć uczniów do refleksji:

Dlaczego warto cieszyć się z tego, co się ma?

Dlaczego tak często nie potrafimy docenić tego, co mamy?

6. CENIMY TO, CO MAMY

Podsumowanie

W podsumowaniu zwróć uwagę na różne przejawy doceniania tego, co się ma:

- troska o rodzinę i bliskich,
- troska o miejsce, w którym żyję np. dom, szkołę, podwórko, boisko, itp.,
- troska o przedmioty, które posiadam np. książki, gry, ubrania, itp.,
- troska o dobro wspólne: np. książki z biblioteki, sprzęt sportowy w sali gimnastycznej, itp.

Zaproponuj uczniom, aby po powrocie do domu pokazali swoim bliskim, że cieszą się, że ich mają.

6. WSPÓLNE USTALANIE MOTTA

Zaproponuj uczniom, by sformułowali motto podsumowujące zajęcia. Zbierz pomysły uczniów i wybierzcie jeden z nich.

Warto cieszyć się z tego, co się ma!

Nasza
propozycja
motta

Jak syrenka Mellifa zrozumiała świat

ZAGADNIENIA KLUCZOWE:

edukacja, uczenie się od siebie, wiedza, szkoła jako miejsce uczenia się i zdobywania wiedzy, dokonywanie właściwych wyborów, roztropność

CELE ZAJĘĆ:

Cel główny:

Dostrzeżenie przez uczniów roli edukacji w rozwoju człowieka.

Cele szczegółowe – uczeń:

- wysłucha bajki pt. „Jak syrenka Mellifa zrozumiała świat”,
- weźmie udział w rozmowie na temat bajki,
- podejmie współdziałanie z rówieśnikiem,
- zastanowi się, skąd można czerpać wiedzę,
- podejmie refleksję nad tym, czego nauczył się/dowiedział się od rówieśników,
- przeprowadzi doświadczenie,
- sformułuje refleksję końcową,
- zaproponuje motto podsumowujące zajęcia.

METODY I FORMY PRACY:

- praca z całą klasą,
- praca indywidualna,
- rozmowa kierowana,
- eksperyment.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

płyta CD z bajkami, plany miast, przewodniki turystyczne, materiały potrzebne do wykonania doświadczenia (instrukcje, szklanki, kartki papieru, flamastry, pojemniki z wodą – tyle, ile grup dzieci).

PRZED ZAJĘCIAMI:

Przygotuj salę tak, by było Wam wygodnie pracować w grupach. Poproś uczniów o przyniesienie kredek lub pisaków, przygotuj materiały do przeprowadzenia eksperymentu.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. POSŁUCHAJMY BAJKI

Zaproś uczniów do wspólnego wysłuchania bajki.

2. ROZMOWA NA TEMAT BAJKI

Proponowane pytania:

- Przed czym mama ostrzegała Mellifę?
- Dlaczego niewiedza mogła zgubić Mellifę, gdy podpłynęła do krokodyla?
- Jakie życiowe mądrości przekazał syrence hipopotam?
- Dlaczego w życiu każdego z nas ważne jest, aby pilnie się uczyć?
- Co to znaczy dokonywać właściwych wyborów?
- Skąd możemy czerpać wiedzę?

3. PLANY MIAST

Praca z całą klasą

Rozłóż przed uczniami plany miast i przewodniki, które przyniosłeś/przyniosłaś na zajęcia. Pozwól każdemu dziecku obejrzeć kilka egzemplarzy. Zapytaj:

- Czy wiecie, co to jest?
- Do czego to służy?
- W jakich sytuacjach korzystamy z przewodników i planów miast?
- Czy kiedykolwiek korzystaliście z takich pomocy?

Powiedz uczniom, że takie pomoce są potrzebne przede wszystkim wtedy, kiedy wybieramy się w nowe miejsce po raz pierwszy. Przewodniki przygotowują ludzi, którzy już byli w danym miejscu i dzielą się swoją wiedzą i doświadczeniem. Mogą np. podpowiedzieć nam, jakie miejsca warto zwiedzić oraz jak do nich dotrzeć. Gdybyśmy nie mieli przewodników, moglibyśmy się zgubić lub nie zobaczyć na własne oczy wszystkiego, co dane miejsce oferuje. Podobnie jest, kiedy jedziemy na wycieczkę klasową i przygotowujemy sobie informację na temat danego miejsca lub korzystamy z pomocy przewodnika turystycznego, czyli osoby, która oprowadza turystów po danym miejscu.

4. OD KOGO MOŻEMY CZERPAĆ WIEDZĘ?

Rozmowa kierowana

Mellifa wybrała się w miejsce dla siebie nieznane. Nie wiedziała, że żyją tam krokodyle. Odwołała się do swojego doświadczenia i pomyślała, że krokodyl to zielony kij, bo takie mogła widzieć pod powierzchnią wody. Przed niebezpieczeństwem uchronił ją hipopotam, który wiedział, że jest to niebezpieczne zwierzę.

Zapytaj:

- Od kogo możecie się czegoś dowiedzieć?
- Kto najczęściej daje Wam jakieś rady?
- Przed czym przestrzegają Was rodzice?

Podsumuj rozmowę, podkreślając, że osoby starsze (rodzice, dziadkowie, nauczyciele, starsze rodzeństwo) mają większe doświadczenie życiowe i mogą nam coś doradzić lub ochronić nas przed niebezpieczeństwem.

5. CZEGO MOGĘ NAUCZYĆ SIĘ OD INNYCH?

Praca w grupach

Zwróć uwagę uczniów na to, że Mellifa nauczyła się czegoś ważnego od hipopotama. Podkreśl, że wszyscy możemy zdobyć wiedzę od innych ludzi, nauczyć się od nich czegoś nowego. Nie tylko od osób starszych, możecie również nauczyć się czegoś od siebie nawzajem.

Podziel uczniów na 4 zespoły i zaproponuj, by każdy zespół zastanowił się, czego może nauczyć innych uczniów. Może to być taniec, piosenka, wiersz, słowa w języku obcym, itp.

Daj uczniom czas na wybór. Kiedy będą już gotowi, zaprosz ich do sesji przekazywania wiedzy pozostałym uczniom.

Jeżeli uznasz, że praca w zespole może uczniom sprawić trudność, podziel klasę na pary.

Powiedz, że teraz nauczyli się kilku wybranych rzeczy i podkreśl, że każdy jest dobry w jakiejś dziedzinie i może być w niej przewodnikiem.

6. EKSPERYMENTUJEMY

Praca w grupach, doświadczenie

Zaproś uczniów do wspólnego zdobywania wiedzy. Zaproponuj wykonanie eksperymentu w grupach. Powiedz, że sama/sam jesteś ciekawa/y jego wyniku. Rozdaj uczniom niezbędne materiały i instrukcję, każdej grupie taki sam zestaw.

Instrukcja:

Na kartce narysujcie dwie strzałki zwrócone w tym samym kierunku. Postawcie pustą szklankę przed kartką ze strzałkami. Co widzicie? Następnie napełnijcie szklankę wodą. Co zaobserwowaliście?

Po wykonaniu doświadczenia zapytaj, jaki jest jego wynik, co zaobserwowali uczniowie.

Obserwacja:

Możemy zauważyć, że po nalaniu wody kierunek strzałek zmienia się na przeciwny.

Możesz powiedzieć, że nawet proste zjawiska, których doświadczamy na co dzień, takie jak złudzenia optyczne, mogą być trudne do wytłumaczenia. Zapytaj uczniów, gdzie mogą znaleźć wytłumaczenie zaobserwowanego zjawiska.

Możesz poprosić o pomoc eksperta i zaprosić nauczyciela przyrody na lekcję lub skorzystać z wyjaśnienia zamieszczonego poniżej.

Wyjaśnienie:

Kiedy szklanka była pusta, promień światła biegł bez przeszkód. Pod wpływem załamania się światła przechodzącego przez wodę, odwraca się kierunek obu strzałek. Wydaje nam się, że to iluzja, a to po prostu światło, które przechodzi przez wodę, zmienia swoją prędkość i kierunek. Promień załamuje się i następuje obrócenie obrazu.

7. WYCIĄGAMY WNIOSKI

Podsumowanie

Podsumuj zajęcia. Poproś, by uczniowie powiedzieli, co zapamiętają z zajęć.

Tak jak z przeprowadzonego doświadczenia wyciągnęliśmy wnioski, tak wyciągnijmy teraz wnioski z całych zajęć i odpowiedzmy na pytanie, skąd możemy czerpać wiedzę.

Poprowadź rozmowę tak, by wyeksponować, że dzięki edukacji, czyli uczeniu się, każdy człowiek może poznać i lepiej zrozumieć świat, w którym żyje. Dzięki temu może też lepiej w nim funkcjonować. Może zmieniać otaczającą go rzeczywistość, ulepszać ją, tworzyć coś nowego. Przypomnij też, że wiedza nas chroni, np. w sytuacji, gdy jest czerwone światło, nie wchodzimy na pasy.

8. WSPÓLNE USTALANIE MOTTA

Zaproponuj uczniom, by sformułowali motto podsumowujące zajęcia. Zbierz pomysły uczniów i wybierzcie jeden z nich.

Warto się uczyć, by rozumieć świat!

Nasza
propozycja
motta

Jak ocelocik Luis nie zostawił słabszego w potrzebie

ZAGADNIENIA KLUCZOWE:

troska, okazywanie troski innym ludziom, okazywanie troski zwierzętom, lekarz jako osoba okazująca troskę innym

CELE ZAJĘĆ:

Cel główny:

Dostrzeżenie przez uczniów wartości okazywania troski innym.

Cele szczegółowe – uczeń:

- wysłucha bajki pt. „Jak ocelocik Luis nie zostawił słabszego w potrzebie”,
- podejmie refleksję nad zagadnieniami przedstawionymi w treści bajki,
- stworzy mapę myśli do pojęcia: „troska”,
- wykona pantomimę,
- stworzy listę dobrych rad, jak opiekować się zwierzętami,
- wskaże zawody, które wymagają umiejętności okazywania innym troski,
- sformułuje refleksję końcową,
- zaproponuje motto podsumowujące zajęcia.

METODY I FORMY PRACY:

- praca z całą klasą,
- praca grupowa,
- praca indywidualna,
- rozmowa kierowana,
- pantomima.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

płyta CD z bajkami, tematy pantomimy, małe karteczki, kartki A4, arkusze A3, mazaki.

PRZED ZAJĘCIAMI:

Przygotuj salę oraz materiały niezbędne do przeprowadzenia zajęć tak, by było Wam wygodnie pracować w grupach.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. POSŁUCHAJMY BAJKI

Zaproś uczniów do wspólnego wysłuchania bajki.

2. ROZMOWA NA TEMAT BAJKI

Proponowane pytania:

- Dlaczego Luis wybrał się na zbocze wulkanu?
- Dlaczego w ukryciu obserwował, jak ptak atakuje tapirka?
- Dlaczego duch nazwał Luisa egoistą?
- W jaki sposób Luis chciał wyleczyć nóżkę tapirka?
- Jakie cechy charakteru dostrzegła u Luisa tapirzyca?

3. CZYM JEST TROSKA?

Praca w grupach

Podziel uczniów na cztery grupy i zaproponuj im stworzenie mapy myśli: Jak możemy troszczyć się o innych?

Niech uczniowie przypomną sobie różne sytuacje, w których oni troszczyli się o kogoś i takie, kiedy ktoś zatroszczył się o nich. Niech zapiszą wszystkie skojarzenia.

W przypadku klasy pierwszej uczniowie mogą narysować swoje propozycje lub możesz zapisywać propozycje dzieci na tablicy.

Po skończonej pracy poproś przedstawicieli grup o zaprezentowanie ich map myśli.

4. W JAKI SPOSÓB MOŻEMY TROSZCZYĆ SIĘ O INNYCH?

Praca w grupach, pantomima

Zaproponuj uczniom, aby w grupach, w których pracowali, stworzyli pantomimę na temat: W jaki sposób troszczymy się o innych.

Każda grupa wykonuje pantomimę na inny temat, a pozostali uczniowie podejmują próbę zinterpretowania jej treści:

Grupa 1: W jaki sposób troszczymy się o małe dzieci?

Grupa 2: W jaki sposób troszczymy się o osoby niepełnosprawne?

Grupa 3: W jaki sposób troszczymy się o osoby starsze?

Grupa 4: W jaki sposób troszczymy się o samych siebie?

Nawiąż do tekstu bajki i przypomnij uczniom, że ocelocik Luis zatroszczył się o tapirka Ciro.

W naszym życiu możemy spotkać osoby, które, podobnie jak tapirek, znalazły się w trudnej sytuacji, potrzebują pomocy, okazania im troski. Może to być sąsiadka, która z powodu choroby nie może sama zrobić zakupów. Może to być kolega, który nie był w szkole i nie wie, co było zadane.

Jeżeli uczniowie będą mieli trudności z wymyśleniem scenki, porozmawiaj z każdą grupą na temat ich zadania. Zachęć uczniów, by odwołali się do własnych doświadczeń i wiedzy.

Jeśli uznasz, że zadanie może być za trudne dla uczniów, np. że mogą nie wiedzieć, jak należy opiekować się osobami starszymi lub niepełnosprawnymi, możesz rozdać wszystkim grupom te same zadania, a pozostałe tematy omówić.

5. KAŻDY WYMAGA INNEJ TROSKI

Praca w grupach

Powiedz uczniom, że w poprzednim zadaniu zastanawiali się, jak należy troszczyć się o ludzi. Teraz ich zadaniem będzie stworzenie listy dobrych rad, jak należy troszczyć się o zwierzęta.

Możesz zapytać uczniów, jakie mają lub mieli zwierzęta i w ten sposób dokonać podziału na grupy (np. dobre rady dla posiadaczy kotów, psów, chomików, rybek).

Listy dobrych rad możecie zawiesić w sali lub skopiować i wywiesić na korytarzu, by inni uczniowie mogli z nich skorzystać.

6. CO CZUJĘ, GDY...

Rozmowa kierowana

Poproś uczniów, by narysowali, jak czuli się w określonej sytuacji.

► Przypomnij sobie sytuację, kiedy ktoś się o Ciebie zatroszczył. Jak się czułaś/eś, gdy ktoś okazywał Ci troskę? Narysuj swoją emocję.

Gdy wszystkie dzieci skończą, dostają drugie zadanie:

► Przypomnij sobie sytuację, gdy Ty się o kogoś zatroszczyłaś/eś, komuś pomogłaś/eś. Jak się wtedy czułaś/eś? Narysuj tę emocję.

Na zakończenie poproś, by uczniowie pokazali innym narysowane emocje.

Zapytaj uczniów, co wynika z ich rysunków – jak się czujemy i co daje nam, kiedy ktoś obejmuje nas swoją troską i opieką oraz jak się czujemy i co nam daje to, że zatroszczymy się o kogoś.

7. W SWOJEJ PRACY TROSKĘ INNYM OKAZUJĄ...

Praca w grupach

Podziel uczniów na grupy.

Przypomnij uczniom, że Luis wykazał się troską. Przywołaj fragment bajki:

– Jesteś odważny, wrażliwy i opiekuńczy – powiedziała tapirzyca do Luisa.
Potrafisz przynieść ulgę komuś, kto jest w potrzebie. Gdybyś był człowiekiem, mógłbyś zostać lekarzem.

Rozdaj uczniom arkusze papieru z hasłem: Kto w swojej pracy okazuje troskę innym?

Poproś uczniów, by w zespołach wypisali lub narysowali przedstawicieli wszystkich zawodów, których praca wiąże się z okazywaniem troski. Poproś o wyjaśnienie wyboru i podanie przykładów sytuacji, w których okazują troskę o innych.

Jeśli znasz przedstawiciela takiego zawodu, zaproś go na kolejne zajęcia, aby opowiedział o swojej pracy.

8. CO MOGĘ ZROBIĆ DLA INNYCH?

Podsumowanie

Poproś, by uczniowie zastanowili się, w czym mogą być pomocni i dokończyli zdanie:

Mogę pomóc w...

9. WSPÓLNE USTALANIE MOTTA

Zaproponuj uczniom, by sformułowali motto podsumowujące zajęcia. Zbierz pomysły uczniów i wybierzcie jeden z nich.

Troszczę się o tych,
którzy potrzebują wsparcia!

Nasza
propozycja
motta

Jak pomiędzy wioskami most się nagle pojawił

ZAGADNIENIA KLUCZOWE:

współpraca i współdziałanie, współpraca jako budowanie mostów między ludźmi, porozumienie

CELE ZAJĘĆ:

Cel główny:

Dostrzeżenie przez uczniów wartości współpracy.

Cele szczegółowe – uczeń:

- wysłucha bajki pt. „Jak pomiędzy wioskami most się nagle pojawił”,
- podejmie refleksję na temat zagadnień przedstawionych w treści bajki,
- wspólnie z innymi dziećmi wykona zadania,
- sformułuje refleksję dotyczącą znaczenia współdziałania z innymi dla pomyślnego wykonania różnych zadań,
- sformułuje refleksję końcową,
- zaproponuje motto podsumowujące zajęcia.

METODY I FORMY PRACY:

- praca z całą klasą,
- praca w grupach,
- praca indywidualna,
- zabawa ruchowa,
- kalambury.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

płyta CD z bajkami, materiały do budowy mostu (słomki do napojów, rolki po papierze toaletowym lub ręczniku papierowym, taśma klejąca, kartki, kawałki tektury), niebieskie worki na śmieci imitujące rzekę, kartki A4, mazaki.

PRZED ZAJĘCIAMI:

Przygotuj salę tak, by było Wam wygodnie pracować w grupach.

Przygotuj materiały do budowy mostu i inne materiały niezbędne do przeprowadzenia zajęć.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. POSŁUCHAJMY BAJKI

Zaproś uczniów do wspólnego wysłuchania bajki.

2. ROZMOWA NA TEMAT BAJKI

Proponowane pytania:

- Czym różniło się życie mieszkańców obu wiosek?
- Co zrobił czarodziej Bernardo, żeby pomóc mieszkańcom obu wsi?
- Dlaczego czarodziej nie wyczarował jedzenia dla tych, którzy go nie mieli?
- Co zmieniło się w życiu mieszkańców obu wiosek, gdy pojawił się most?
- Co to znaczy „budować mosty”?

3. BUDUJEMY MOST

Praca w grupach

Zabawa może odbywać się w sali lub na korytarzu. Przygotuj miejsce wykonywania zadania tak, by przez środek biegła rzeka (około 1,5 m szerokości).

Podziel uczniów na 4 zespoły: A, B, C, D. Niech po jednej stronie stanie Zespół A i Zespół B, a naprzeciwko nich Zespół C i Zespół D. Rozdaj zespołom różne materiały, które posłużą im do budowy mostów.

Zespół A buduje most z Zespołem C, zaś Zespół B z Zespołem D.

Na wykonanie zadania uczniowie mają 5 minut. Nie mogą przekraczać rzeki.

Po wykonaniu zadania zachęć uczniów do refleksji i poproś każdą z grup o dokończenie zdań:

- Wykonaliśmy zadanie, ponieważ...
- Każdy z nas...

Zapytaj, jakie emocje im towarzyszyły.

W podsumowaniu zwróć uwagę, że most powstał dzięki zaangażowaniu i współpracy każdego członka zespołu oraz połączeniu sił i umiejętności.

4. PAJĘCZYNA

Zabawa ruchowa

Poproś wszystkich uczniów, by stanęli blisko siebie, zamknęli oczy i wyciągnęli ręce. Zadaniem każdego ucznia jest złapanie za ręce przypadkowych osób. Następnie wszyscy otwierają oczy i próbują się rozplątać. Podczas rozplątywania nie wolno puszczać dłoni.

Po wykonaniu zadania następuje rundka podsumowująca:

Wykonaliśmy zadanie, ponieważ...

5. KALAMBURY

Praca w grupach

Przygotuj miejsce do zabawy w rysunkowe kalambury. Ponownie podziel uczniów na 4 grupy.

Dla każdej grupy przygotuj tyle haseł, ile jest osób w grupie.

Każda osoba z zespołu losuje hasło, które następnie zaprezentuje przed swoją grupą. Zadaniem grupy jest odgadnięcie hasła. Uczniowie kończą zadanie wtedy, kiedy rozszyfrowane zostaną wszystkie hasła.

Przykłady haseł:

- most,
- dom,
- szkoła,
- czarodziej,
- rzeka itp.

Na zakończenie zapytaj uczniów:

Jak się bawili, działając wspólnie z kolegami?

Prowadź rozmowę tak, by uczniowie dostrzegli, że każdy z nich pracował na wynik zespołu (tak, jak w drużynowych skokach narciarskich) oraz że współpraca i współdziałanie dają radość.

6. CO MAM JA? CO MAMY WSPÓLNEGO? CO MAMY RAZEM?

Praca w grupach

Poproś uczniów, by na kartkach napisali lub narysowali, co lubią robić, czym się interesują, co im dobrze wychodzi. Podczas rysowania możesz podpowiadać uczniom obszary, które mogą ich zainspirować. Ich zadaniem jest narysowanie jak największej liczby przykładów.

Następnie poproś, by połączyli się w pary i zaznaczyli te rzeczy, które mają wspólne.

W następnym etapie poproś, by połączyli się w czwórki, potem ósemki i tak dalej, aż spotka się cała klasa przy jednym stole.

Zapytaj uczniów, co mają wspólnego, co się powtarza.

Zapytaj też, co mają razem, kiedy zsumują wszystko to, co zapisali na wszystkich kartkach.

Podkreśl, że możemy uczyć się od innych, bo każdy z nas ma swoje zdolności i umiejętności, którymi poprzez pracę w grupie się dzieli, inspirując innych.

Razem możemy osiągnąć lepsze rezultaty niż pracując samemu, bo uzupełniamy się nawzajem, wspólnie wiemy więcej niż w pojedynkę. Dzięki temu możemy wypracować lepsze rozwiązania.

7. LEPIEJ RAZEM CZY W POJEDYNKĘ?

Podsumowanie

Po wykonaniu wszystkich zadań, poproś uczniów, by zastanowili się, czy zadania, które wykonywali w zespołach, można wykonać indywidualnie. Pokieruj refleksję podsumowującą tak, aby wyeksponować następujące kwestie:

- Warto współpracować i pomagać innym.
- Dzięki współpracy poznajemy się lepiej, wiemy, że możemy na siebie liczyć.
- Ludzie, którzy współpracują, mogą wspólnie osiągnąć więcej, niż działając indywidualnie.

8. WSPÓLNE USTALANIE MOTTA

Zaproponuj uczniom, by sformułowali motto podsumowujące zajęcia. Zbierz pomysły uczniów i wybierzcie jeden z nich.

Gdy działamy wspólnie,
działamy lepiej!

Nasza
propozycja
motta

Jak dwa kangury o mało jednego lasu nie zdeptały

ZAGADNIENIA KLUCZOWE:

kłótnia, spór, oskarżanie, zgoda, porozumienie, kompromis

CELE ZAJĘĆ:

Cel główny:

Dostrzeżenie przez uczniów zalet współdziałania
i dążenia do podejmowania rozwiązań kompromisowych.

Cele szczegółowe – uczeń:

- wysłucha bajki pt. „Jak dwa kangury o mało jednego lasu nie zdeptały”,
- weźmie udział w rozmowie na temat zagadnień przedstawionych w treści bajki,
- podejmie współpracę z koleżankami i kolegami,
- wspólnie z innymi uczniami i uczennicami wykona zadania,
- sformułuje refleksję dotyczącą znaczenia współdziałania z innymi dla pomyślnego wykonania różnych zadań,
- sformułuje refleksję końcową,
- zaproponuje motto podsumowujące zajęcia.

METODY I FORMY PRACY:

- praca z całą klasą,
- praca grupowa,
- praca indywidualna,
- rozmowa kierowana.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

płyta CD z bajkami, kartki A4, historyjki,
niebieski duży brystol, rybki z kartonu
(każda tego samego kształtu i wielkości
około 10 cm), materiały plastyczne
(plastelina, kredki, pisaki, brokat,
farby, pędzle – wedle uznania).

PRZED ZAJĘCIAMI:

Przygotuj salę oraz materiały niezbędne
do przeprowadzenia zajęć tak, by było
Wam wygodnie pracować w grupach.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. POSŁUCHAJMY BAJKI

Zaproś uczniów do wspólnego wysłuchania bajki.

2. ROZMOWA NA TEMAT BAJKI

Proponowane pytania:

- Dlaczego Xanana i Taur ciągle się kłócili? Czego obawiali się kangury?
- Jakie były konsekwencje ich kłótni?
- Dlaczego kangury same nie potrafiły rozwiązać swoich problemów?
- W jaki sposób nosorożec pomógł kangurom?
- Co to znaczy „żyć w zgodzie”?

3. KŁÓTNIA

Praca w grupach

Podziel uczniów na 4 zespoły. Każdemu zespołowi rozdaj kartę z opisem sytuacji z życia szkolnego. Bohaterowie historyjek nie potrafią zgodnie współpracować. Zadaniem każdego z zespołów jest przygotowanie rozwiązania każdej sytuacji i zaprezentowanie jej w formie rysunku lub scenki.

Poproś, aby uczniowie wyobrazili sobie następujące sytuacje:

- Uczniowie kłócą się, kto ma stać w pierwszej parze na wycieczce. Nikt nie chce ustąpić. Każdy twierdzi, że był pierwszy.
- Chłopcy przygotowują się do rozegrania meczu. Każdy chce być kapitanem drużyny.
- Rodzeństwo wybrało się na plac zabaw. Na placu zabaw jest tylko jedna huśtawka. Każde z dzieci bardzo lubi się na niej huśtać.
- W świetlicy szkolnej jest wiele zabawek. Beata i Majka przyszły właśnie do świetlicy i każda chce się bawić tą samą lalką.

Poproś uczniów, by wymyślili dalszy ciąg historii.

Zapytaj, jak zakończyła się ta historia? Co zazwyczaj dzieje się w takich sytuacjach?

Pomysły zaproponowane przez dzieci mogą prowadzić do kłótni lub rozwiązania potencjalnego konfliktu. Na tym etapie nie sugeruj uczniom sposobu rozwiązania sytuacji.

Po wykonaniu przez uczniów zadania zapytaj ich:

- Które rozwiązania prowadziły do konfliktu, a które do rozwikłania problemu?
- Jak udało się znaleźć rozwiązanie?
- Co musiało się stać, żeby nastąpiła zgoda?

Jeśli nie wszystkie propozycje uczniów prowadziły do rozwiązania problemu, zaproponuj, aby uczniowie jeszcze raz zastanowili się nad zakończeniem. Omówcie pomysły.

4. JAK SIĘ CZUJĘ, GDY SIĘ KŁOĆĘ

Rozmowa kierowana

Poproś uczniów, by przypomnieli sobie swoją ostatnią kłótnię:

- Z kim się pokłócili?
- O co?
- Czy udało im się pogodzić i jak do tego doszło?

Zapytaj uczniów, jak się czują, gdy się z kimś kłóca i długo nie mogą osiągnąć porozumienia. Następnie zapytaj, jak się czują, kiedy się pogodzą.

Powiedz uczniom, że czasami się kłócimy, nawet o drobne sprawy, nie musi to jednak oznaczać końca przyjaźni. Najważniejsze jest, by każdy z nas potrafił wyciągnąć rękę na zgodę.

5. NASZE AKWARIUM

Praca z całą klasą

Powiedz uczniom, że chciałabyś/chciałbyś, aby w Waszej klasie było akwarium (w formie pracy plastycznej). Zbierz uczniów przy jednym, dużym stole. Połóż przed nimi niebieski brystol, który będzie symbolizował akwarium, oraz wycięte z kartonu rybki i materiały plastyczne. Powiedz, że zadaniem uczniów będzie stworzenie najpiękniejszego akwarium i ozdobienie każdej rybki.

Ponieważ akwarium ma być wspólne, wszyscy z klasy powinni uzgodnić, w jaki sposób podzielić się ozdabianiem rybek. Zadaj uczniom pytanie, w jaki sposób mogą podjąć wspólną decyzję. Daj im czas na rozmowę w grupie. Po chwili zapytaj, czy podjęli decyzję.

- Jeśli tak, zapytaj, jaka ona jest i jak doszli do rozwiązania. Czy każdy mógł się wypowiedzieć? Czy wszyscy są zadowoleni? Czy każdy ma jakąś rolę?
- Jeśli nie, daj im jeszcze raz czas. W razie potrzeby, podpowiedz, jak mogą podzielić się pracą. Możesz powiedzieć, że nie wszystkie rybki muszą być takie same, ale też nie wszystkie muszą się różnić. Ważne, żeby wszyscy mogli coś zrobić i byli zadowoleni z efektu.

Zapytaj uczniów, jak im się rozmawiało. Czy łatwo było dojść do porozumienia?

Każdy z Was, słysząc zadanie, mógł mieć swoją wizję tego, jak może wyglądać akwarium. Jeśli ktoś narzuciłby swoje rozwiązanie, to nie byłoby to już Wasze wspólne akwarium. Jeśli każdy próbowałby zrealizować swój pomysł i nie chciałby ustąpić, moglibyście się kłócić i akwarium mogłoby nie powstać.

Dzięki temu, że porozumieliście się, podzieliście się pracą i każdy mógł przyczynić się do powstania akwarium, każdy z Was może być z niego dumny i może nazywać się jego twórcą.

Powiedz, że czasami, szczególnie w dużej grupie, może być trudno się porozumieć. Ważny jest wzajemny szacunek, wysłuchanie siebie nawzajem i dojście do porozumienia.

6. CO ROBIĆ, ŻEBY SIĘ NIE KŁOĆIĆ?

Podsumowanie zajęć

Podsumuj zajęcia. Zwróć uwagę na to, jak trudno czasami jest osiągnąć porozumienie i rozwiązanie, które odpowiada wszystkim, jednak warto dążyć do porozumienia, bo wtedy wszystkim żyje się lepiej. Gdy w życiu jest ciężko, kłótnia i wzajemne pretensje sprawiają, że jest nam jeszcze ciężiej.

Poproś uczniów, by sformułowali zasady, którymi będą się kierować, by nie dopuszczać do bezsensownych konfliktów. Zapiszcie je i zawieście w widocznym miejscu sali.

7. WSPÓLNE USTALANIE MOTTA

Zaproponuj uczniom, by sformułowali motto podsumowujące zajęcia. Zbierz pomysły uczniów i wybierzcie jeden z nich.

Warto dążyć do zgody!

Jak biały słonik zawstydził małpy

ZAGADNIENIA KLUCZOWE:

różnorodność, szacunek, tolerancja, akceptacja

CELE ZAJĘĆ:

Cel główny:

Dostrzeżenie przez uczniów znaczenia tolerancji i szacunku dla różnorodności.

Cele szczegółowe – uczeń:

- wysłucha bajki pt. „Jak biały słonik zawstydził małpy”,
- weźmie udział w rozmowie na temat treści bajki,
- wykona pracę indywidualną na temat: „Jak wyglądam”,
- porówna swoje linie papilarne z liniami papilarnymi koleżanek i kolegów,
- wykona rysunek z wyobraźni,
- weźmie udział w ruchowej zabawie integracyjnej,
- sformułuje refleksję końcową,
- zaproponuje motto podsumowujące zajęcia.

METODY I FORMY PRACY:

- praca z całą klasą,
- praca grupowa,
- praca indywidualna,
- praca plastyczna,
- zabawa integracyjna.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

płyta CD z bajkami, lusterka, kartki, farby,
 ew. kartki z wypisanymi elementami twarzy
 (może to być również zarys twarzy
 ze strzałkami skierowanymi do elementów,
 które mają opisać uczniowie), płyta z muzyką.

PRZED ZAJĘCIAMI:

Poproś uczniów, by przynieśli ze sobą małe
 lusterka. Przygotuj salę oraz materiały
 niezbędne do przeprowadzenia zajęć tak,
 by było Wam wygodnie pracować w grupach.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. POSŁUCHAJMY BAJKI

Zaproś uczniów do wspólnego wysłuchania bajki.

2. ROZMOWA NA TEMAT BAJKI

Proponowane pytania:

- Dlaczego inne zwierzęta śmiały się z Djimona?
- Co zrobiły małpy, widząc Djimona sięgającego po banany?
- Jaką naukę dał małpom Król Lampartów? Dlaczego akurat taką?
- Czy wolno oceniać ludzi, np. po tym, jak wyglądają?

3. JAK WYGLĄDAM?

Praca indywidualna

Poproś uczniów, by przygotowali lusterka. Powiedz, że ich zadaniem jest przyjrzenie się swojej
 twarzy i próba opisanie jej wyglądu poprzez dokończenie rozpoczętych zdań. Możesz rozdać
 uczniom kartki z tabelką lub rysunkiem odnoszącym się do poszczególnych elementów twarzy:

- Moje oczy są (kolor, wielkość) ...
- Moje włosy są (kolor, długość) ...
- Mój nos jest (wielkość) ...
- Moje usta są (wielkość, kolor) ...

Następnie porozmawiaj z uczniami na temat różnorodności.

Możesz posłużyć się następującymi pytaniami:

- Czy w naszej klasie są osoby, których twarz wygląda tak samo jak Twoja?
- Co by było, gdyby wszyscy mieli takie same oczy, nosy, włosy?
- Czy chcielibyście żyć w świecie, w którym wszyscy są tacy sami?

4. LINIE PAPILARNE

Praca w grupach

Podziel uczniów na grupy. Rozdaj każdej grupie kartkę i jeden pojemniczek z farbą. Zadaniem każdego ucznia jest umoczenie opuszka palca wskazującego w farbę, odbicie go na kartce i podpisanie swoim imieniem.

Po zostawieniu odcisków na kartce, poproś uczniów, by porównali swoje linie papilarne.

Podsumuj zadanie:

Każdy człowiek ma inne linie papilarne. Odbite ślady są symbolem Waszej niepowtarzalności.

5. MOJA WYOBRAŹNIA

Praca indywidualna

Rozdaj uczniom małe kartki z narysowanym na środku okręgiem. Ich zadaniem jest dokończenie rysunków tak, aby przedstawiały jakąś konkretną rzecz. Niech każdy uczeń pracuje samodzielnie. Po zakończeniu pracy poproś uczniów, by porównali swoje rysunki w parach lub małych grupach.

Podsumuj zadanie:

Każdy miał inny pomysł na dokończenie rysunku. Bo każdy z nas może mieć inne pomysły. Tak działa wyobraźnia i to jest w nas wspaniałe. Tak powstają dzieła artystyczne, moda, meble, budowle, parki, ogrody itd. Dzięki naszej wyobraźni!

6. ZAMIANA MIEJSC

Zabawa ruchowa

Zaproś uczniów do wspólnego kręgu. Powiedz, że teraz będziecie szukać tego, co Was łączy, co jest dla Was wspólne.

Najpierw Ty, a następnie uczniowie, wskazujcie, które dzieci mają się zamienić miejscami.

- Wszyscy, którzy lubią chodzić do kina.
- Wszyscy, którzy lubią śpiewać.
- Wszyscy, którzy lubią grać w piłkę.
- Wszyscy, którzy lubią spacerować po górach.
- Wszyscy, którzy...

Po zakończeniu zabawy zapytaj uczniów, czy:

- Każdy, kto lubi śpiewać, ma ciemne włosy?
- Każdy, kto ma blond włosy, lubi spacerować po górach?
- Każdy, kto ma niebieskie oczy, lubi grać w piłkę?

Podsumuj zadanie:

Warto wiedzieć o sobie więcej. Dzięki takiej zabawie mogliśmy poszukać podobieństw między sobą, ale też po prostu lepiej się poznać. Nie wszyscy muszą lubić spacerować po górach, nie każdy musi lubić śpiewać. Nie każda osoba o włosach koloru blond będzie lubiła grać w piłkę. Wygląd nie decyduje o tym, jacy jesteśmy, co lubimy, jak się zachowujemy. Ważne, żebyśmy szanowali różnice między nami i szukali tego, co nas łączy – wspólnych zainteresowań, wartości.

7. LUBIĘ W TOBIE...

Zabawa ruchowa

Zaproś uczniów do zabawy, w której ich zadaniem jest, by spotkali się z każdym uczniem z klasy. Możesz włączyć muzykę. W czasie, gdy muzyka gra, dzieci poruszają się po sali. Gdy muzyka cichnie, zwracają się do osoby, która stoi najbliżej nich i mówią do niej:

Lubię w Tobie... (i tu dopowiadają, co lubią w danej osobie).

Zabawa kończy się, gdy wszyscy uczniowie się spotkają i powiedzą sobie coś miłego.

8. KAŻDY Z NAS JEST INNY

Podsumowanie

Podsumuj zajęcia:

Każdy z nas jest inny, niepowtarzalny. Każdy człowiek jest wartościowy i nie zależy to od jego wyglądu zewnętrznego. Każdy z nas ma inne talenty, zainteresowania, pasje i cechy charakteru. Można inaczej wyglądać, mieć inne hobby i umiejętności. Pomimo różnic, każdy z nas jest tak samo ważny. Trzeba się nawzajem szanować.

9. WSPÓLNE USTALANIE MOTTA

Zaproponuj uczniom, by sformułowali motto podsumowujące zajęcia. Zbierz pomysły uczniów i wybierzcie jeden z nich.

Szanujmy naszą różnorodność!

Nasza
propozycja
motta

Jak Jose zaczął cenić swoje córki

ZAGADNIENIA KLUCZOWE:

talenty, mocne strony, szacunek (bez względu na płeć)

CELE ZAJĘĆ:

Cel główny:

Dostrzeżenie przez uczniów
ich możliwości i predyspozycji.

Cele szczegółowe – uczeń:

- wysłucha bajki pt. „Jak Jose zaczął cenić swoje córki”,
- weźmie udział w rozmowie kierowanej na temat treści bajki,
- opowie koleżankom i kolegom o swoich talentach,
- narysuje, w czym jest dobry,
- weźmie udział w rozmowie na temat czynników determinujących osiągnięcia przedstawicieli różnych zawodów,
- wykona pracę na temat zawodu, jaki może wykonywać w przyszłości,
- sformułuje refleksję końcową,
- zaproponuje motto podsumowujące zajęcia.

METODY I FORMY PRACY:

- praca z całą klasą,
- praca indywidualna,
- rozmowa kierowana,
- praca plastyczna.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

płyta CD z bajkami, kartki A4, mazaki,
 kredki, zdjęcia lub rysunki osób
 wykonujących określone zawody.

PRZED ZAJĘCIAMI:

Przygotuj salę oraz materiały niezbędne
 do przeprowadzenia zajęć tak, by było
 Wam wygodnie pracować w grupach.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. POSŁUCHAJMY BAJKI

Zaproś uczniów do wspólnego wysłuchania bajki.

2. ROZMOWA NA TEMAT BAJKI

Proponowane pytania:

- Czy Jose doceniał swoje córki?
- Jak się wobec nich zachowywał?
- Co czuły córki, gdy ojciec ciągle narzekał, że nie ma syna?
- Jakie umiejętności, o których nie wiedział ich tata, miały dziewczynki?
- Co zrobiło drzewo, żeby Jose zrozumiał, że źle oceniał córki? Dlaczego drzewo musiało tak postąpić?

3. ZAWODY

Praca z całą klasą

Zaprezentuj uczniom karty z wizerunkiem przedstawicieli różnych zawodów.
Najpierw pokaż kartę z wizerunkiem osoby o płci typowej dla danego zawodu.
Następnie odkryj drugą część karty, na której widnieje wizerunek osoby, która reprezentuje dany zawód, ale nie jest to zawód typowy dla jej płci. Powiedz o jej dokonaniach.

Przykłady zawodów:

➤ Pianista – Pianistka	➤ Pan pilot – Pani pilot
➤ Sportowiec – Sportsmenka	➤ Policjant – Policjantka
➤ Podróżnik – Podróżniczka	➤ Nauczyciel – Nauczycielka
➤ Tancerz – Tancerka	➤ Pielęgniarz – Pielęgniarka

Zapytaj uczniów, co wpływa na to, że osoba może wykonywać dany zawód i jakie powinna mieć cechy.

4. MOJE TALENTY

Praca indywidualna

Przypomnij uczniom, że Jose nie cenił wystarczająco swoich córek. Myślał, że bez niego sobie nie poradzą, bo nie wiedział, jakie mają talenty.

Zaproponuj uczniom, by każdy z nich zastanowił się, jakie ma talenty. Niech każdy z nich narysuje na kartce to, co lubi robić, w czym czuje się dobry. Może to być jedna lub kilka rzeczy.

5. CO MOGĘ ROBIĆ W PRZYSZŁOŚCI?

Praca z całą klasą

Poproś uczniów, by teraz zaprezentowali swoje rysunki. Zachęć pozostałych uczniów, by proponowali, co dana osoba mogłaby robić w przyszłości, jakie zawody wykonywać.

Po zebraniu informacji, uczniowie mogą narysować, jak widzą siebie w przyszłości.

6. ZOSTANĘ TYM, KIM BĘDĘ CHCIAŁ!

Podsumowanie

Podsumuj zajęcia. Poproś uczniów, by odpowiedzieli na pytania: Co musiał zrozumieć Jose oraz jakie przesłanie płynie z bajki?

7. WSPÓLNĘ USTALANIE MOTTA

Zaproponuj uczniom, by sformułowali motto podsumowujące zajęcia. Zbierz pomysły uczniów i wybierzcie jeden z nich.

Zostanę tym, kim będę chciał!

Nasza
propozycja
motta

W tym dniu możesz zorganizować Dzień Talentów w Waszej klasie lub szkole

Jeśli masz wśród rodziców uczniów lub swoich znajomych kogoś, kto wykonuje zawód nietypowy dla swojej płci, możesz zaprosić go do Waszej klasy, aby opowiedział o swoim zawodzie i o tym, jak to się stało, że się nim zainteresował.

*scenariusz
rekomendowany
dla starszych
uczniów

Jak bocianek spotkał Azzama na greckiej plaży*

ZAGADNIENIA KLUCZOWE:

wojna, zagrożenie, pokój, powody opuszczania domu

CELE ZAJĘĆ:

Cel główny:

Dostrzeżenie przez uczniów wartości życia w kraju, w którym panuje pokój.

Cele szczegółowe – uczeń:

- wysłucha bajki pt. „Jak bocianek spotkał Azzama na greckiej plaży”,
- weźmie udział w rozmowie kierowanej na temat treści bajki,
- wyjaśni, dlaczego ludzie i zwierzęta opuszczają swoje domy,
- przedstawi propozycje, jak można przyjąć dziecko pochodzące z innego kraju w naszej szkole,
- weźmie udział w rozmowie kierowanej,
- wykona kartkę dla pokoju,
- sformułuje refleksję końcową,
- zaproponuje motto podsumowujące zajęcia.

METODY I FORMY PRACY:

- praca z całą klasą,
- praca w grupach,
- praca indywidualna,
- rozmowa kierowana,
- praca plastyczna.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

płyta CD z bajkami, kartki A4,
arkusze A3, mazaki, kredki.

PRZED ZAJĘCIAMI:

Przygotuj salę oraz materiały niezbędne
do przeprowadzenia zajęć tak, by było Wam
wygodnie pracować w grupach.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. POSŁUCHAJMY BAJKI

Zaproś uczniów do wspólnego wysłuchania bajki.

2. ROZMOWA NA TEMAT BAJKI

Proponowane pytania:

- Dlaczego bocianek nie chciał opuszczać domu?
- Dlaczego Azzam musiał opuścić swój dom?
- Jak może czuć się ktoś, kto musi opuścić swój dom?
- Kto pomógł Azzamowi i innym ludziom na greckiej plaży?

3. DLACZEGO NIEKTÓRZY OPUSZCZAJĄ SWOJE DOMY?

Praca z całą klasą

Zapisz na tablicy hasło: Dlaczego niektórzy opuszczają swoje domy?

Poproś uczniów, by zastanowili się, jakie mogą być powody opuszczania domu
i wypowiadali głośno swoje propozycje. Propozycje uczniów zapisz na tablicy.

Jeśli uczniowie będą mieli problem z podaniem przykładów,
podpowiedz im różne sytuacje i poproś, by nazwali powod.

Możesz posłużyć się następującymi pytaniami:

- Z jakich powodów ludzie i zwierzęta opuszczają swój dom?
- Jak czuje się ktoś, kto musi opuścić swój dom?

Czy ktoś z Was był w takiej sytuacji?

4. W NASZEJ SZKOLE

Praca w grupach

Podziel uczniów na 4-5-osobowe zespoły. Każdemu zespołowi rozdaj kartki w formacie A3 lub większe oraz mazaki i powiedz:

Wyobraźcie sobie, że dziecko z innego kraju trafia do naszej szkoły. Jak moglibyśmy je przyjąć?

Niech uczniowie porozmawiają w grupach, zapiszą swoje propozycje na kartkach i przedstawiają je klasie.

Zwróć uwagę na to, że do szkoły lub klasy mogą już chodzić dzieci z innych krajów. Poprowadź zajęcia tak, żeby dobrze się czuły podczas zajęć.

5. KRAJ, W KTÓRYM JEST WOJNA

Rozmowa kierowana

Wyłutmacz uczniom, że Azzam to chłopiec, który opuścił kraj z powodu wojny i niebezpieczeństwa, jakie panowało w jego kraju.

Porozmawiaj z uczniami w oparciu o następujące propozycje pytań.

- Czym jest wojna? Co według Was niesie za sobą wojna? Jak może wyglądać kraj, który jest dotknięty wojną? Jak wyobrażacie sobie życie w takim kraju?
- Co jest przeciwieństwem wojny?
- Co ludzie mogą robić, aby na świecie panował pokój?

6. KARTKA DLA POKOJU

Praca indywidualna

Zaproponuj uczniom pracę na temat:

Opisz lub narysuj, jak wyobrażasz sobie świat, w którym wszyscy żyją w pokoju.

Jeśli chcesz, możesz poprosić uczniów, by obrazek składał się z dwóch części:

- na jednej stronie kartki – świat podczas wojny,
- na drugiej stronie kartki – świat w czasie pokoju.

7. DZIĘKI TEMU, ŻE ŻYJĘ W KRAJU, W KTÓRYM JEST POKÓJ, MOGĘ...

Podsumowanie

Poproś uczniów, by dokończyli zdanie:

Dzięki temu, że żyję w kraju, w którym panuje pokój, mogę...

8. WSPÓLNE USTALANIE MOTTA

Zaproponuj uczniom, by sformułowali motto podsumowujące zajęcia. Zbierz pomysły uczniów i wybierzcie jeden z nich.

Każdy ma prawo żyć w pokoju!

Nasza
propozycja
motta

Jak Nam zaprosił do domu jednoroźca

ZAGADNIENIA KLUCZOWE:

rodzina, ciepło rodzinne, więzi rodzinne, miłość

CELE ZAJĘĆ:

Cel główny:

Dostrzeżenie przez uczniów znaczenia więzi rodzinnych i rodzinnego ciepła.

Cele szczegółowe – uczeń:

- wysłucha bajki „Jak Nam zaprosił do domu jednoroźca”,
- weźmie udział w rozmowie na temat bajki,
- weźmie udział w rozmowie na temat ciepła rodzinnego,
- wyjaśni pojęcie „ciepło rodzinne”,
- opowie koleżance/koledzie o swojej rodzinie,
- wyjaśni, na czym polega okazywanie miłości w rodzinie,
- narysuje, w jaki sposób może spędzać czas ze swoimi najbliższymi,
- odczyta hasła zawarte w diagramie,
- sformułuje refleksję końcową,
- zaproponuje motto podsumowujące zajęcia.

METODY I FORMY PRACY:

- praca z całą klasą,
- praca grupowa,
- praca indywidualna,
- rozmowa kierowana.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

płyta CD z bajkami, kartki A4, arkusze A3 lub większe, karteczki samoprzylepne, zdjęcia rodziny, diagram.

PRZED ZAJĘCIAMI:

Znasz uczniów, z którymi pracujesz na co dzień. Znasz ich rodziców, rodzeństwo, dziadków, czasami dalszą rodzinę. Masz wiele okazji, by obserwować swoich uczniów podczas codziennych aktywności, prowadzić z nimi spontaniczne i kierowane rozmowy. Podczas zajęć i rozmów macie wiele okazji, by poruszyć temat rodziny, bliskich, osób ważnych w życiu dziecka. Uwzględnij wszystkie zasoby i potrzeby oraz sytuację rodzinną swoich uczniów. Przeprowadź zajęcia tak, aby wszyscy uczniowie czuli się podczas nich komfortowo i bezpiecznie.

Przed zajęciami poproś uczniów, by przynieśli zdjęcia członków swoich rodzin.

Jeśli nie masz możliwości użycia projektora, przerysuj diagram na tablicę tak, aby wszyscy uczniowie dobrze go widzieli i mogli wziąć udział w wykonywaniu zadania.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. POSŁUCHAJMY BAJKI

Zaproś uczniów do wspólnego wysłuchania bajki.

2. ROZMOWA NA TEMAT BAJKI

Proponowane pytania:

- Jaką rodzinę miał Nam?
- Dlaczego wszyscy w okolicy chwalili rodzinę Nama?
- Dlaczego jednorożec trafił do ogródka Nama?
- Dlaczego jednorożec był smutny?
- W jaki sposób Nam pomógł jednorożcowi odzyskać magiczną moc?

3. RODZINNE CIEPŁO

Praca z całą klasą

Zapisz na tablicy hasło: **Ciepło rodzinne.**

Rozdaj uczniom kolorowe karteczki (jeżeli masz możliwość, kup takie w kształcie domu) i poproś, by zapisali na nich to, co kojarzy im się z ciepłem rodzinnego domu oraz co może się na nie składać. Poproś, by każdy z uczniów zapisał swoje propozycje i przykleił karteczki na tablicy. Powiedz uczniom, by odnieśli się do swoich własnych, rodzinnych doświadczeń. Omów propozycje uczniów. Spróbujcie wspólnie wyłonić z nich i nazwać najważniejsze obszary, do których odnoszą się zapiski uczniów.

4. MOJA RODZINA

Praca w parach

Podziel uczniów na zespoły i poproś, by razem obejrżeli zdjęcia, które każdy z nich przyniósł na zajęcia. Niech uczniowie w parach opowiedzą sobie o rodzinnej fotografii (kto na niej jest, jak spędzają razem czas).

5. OKAZYWANIE MIŁOŚCI

Praca w grupach

Poproś uczniów, by zastanowili się, w jaki sposób oni okazują lub mogą okazywać miłość swoim bliskim oraz jak ich bliscy okazują miłość im. Zaproponuj, by pomyśleli o codziennych sytuacjach oraz przypomnieli sobie chwile, w których było im smutno, kiedy wydarzyło się coś, co sprawiło im przykrość, ale też, kiedy było im wesoło, np. cieszyli się z dobrej oceny.

Rozdaj uczniom arkusze papieru w formacie A3 lub większym, po jednym na grupę. Poproś, by podzielili go na 3 części:

- na co dzień,
- gdy jest nam smutno,
- gdy jesteśmy weseli.

Niech uczniowie porozmawiają o przykładach sytuacji, w których czuli wsparcie rodziny i jej miłość. Niech na tej podstawie sformułują zalecenia, jak okazywać miłość w rodzinie, w różnych sytuacjach.

Niech każda grupa zaprezentuje swoje pomysły.

Podczas omawiania zadania porozmawiaj z uczniami, dlaczego tak ważne jest okazywanie sobie miłości i wsparcia. Mogą odnieść się do konkretnych sytuacji, w których wsparcie i miłość rodziny były im potrzebne lub dla nich ważne.

Pokieruj rozmowę tak, by nie skupiać się wyłącznie na smutnych sytuacjach, ale też na tych radosnych. Szczególną uwagę poświęć sprawom codziennym.

6. MOJA RODZINA I NASZ WSPÓLNY CZAS

Praca indywidualna

Rozdaj uczniom kartki A4 i poproś, by na środku przykleili zdjęcie, które przynieśli na zajęcia i wymyśleli jak najwięcej sposobów spędzania czasu ze swoimi bliskimi. Przypomnij, by pamiętali, żeby uwzględnić potrzeby wszystkich członków rodziny.

Po zakończeniu pracy powiedz uczniom, że warto dbać o rodzinę cały czas i zachęć, by pomysły zaczęli wprowadzać w życie już dziś!

7. WAŻNE SŁOWA

Praca z całą klasą

Odkryj skrzydło tablicy, na którym narysowałeś/eś diagram z ukrytymi wyrazami odnoszącymi się do rodziny.

Możesz powiedzieć:

Nam i jego bliscy sprawili, że jednorożec przestał być smutny.
Wyszukajcie w diagramie ukryte słowa, które są związane z historią jednorożca.

Uczniowie, którzy zgłoszą, że znaleźli wyraz, mogą podejść do tablicy i zaznaczyć go.

(Wyrazy do wyszukania: rodzina, szczęście, miłość, troska i uśmiech)

Możesz też zaproponować swój diagram z innymi, ważnymi słowami, które odnoszą się do tematu rodziny i rodzinnego ciepła: kocham, dziękuję, przepraszam, proszę, dbam.

8. MOJA RODZINA JEST DLA MNIE WAŻNA, BO...

Podsumowanie

Poproś uczniów, by każdy z nich, na głos lub w myślach, dokończył zdanie: „Moja rodzina jest dla mnie ważna, bo...”

Wypowiedzią na temat swoich bliskich możesz zachęcić uczniów do podzielenia się przemyśleniami.

9. WSPÓLNE USTALANIE MOTTA

Zaproponuj uczniom, by sformułowali motto podsumowujące zajęcia. Zbierz pomysły uczniów i wybierzcie jeden z nich.

Rodzina daje moc!

Nasza
propozycja
motta

Scenariusze powstały w oparciu
o „Mądre bajki z całego świata”,
edycja 3

ISBN 978-83-942146-5-4

Teksty bajek:

Kulczyk Foundation

Autorzy scenariuszy:

Prof. UAM dr hab. Kinga Kuszak
Weronika Pokropińska
Barbara Zielińska

Konsultacja merytoryczna:

Prof. UAM dr hab. Kinga Kuszak

Projekt i opracowanie graficzne:

Justyna Jakubowska

Ilustracje:

Łukasz Ryłko

Fotografie:

Tatiana Jachyra

Nagrania i udźwiękowienie:

Audiorepublica

Korekta:

Anna Sot

Druk, oprawa i tłoczenie płyty:

Paw Druk Sp. z o. o.

Zespół Kulczyk Foundation:

Dominika Kulczyk
Marta Schmude-Olczak
Justyna Kieza
Beata Kopyt
Karolina Mikołajczak
Paweł Orzeszko
Mateusz Kamil Roszak
Anna Samsel
Wioleta Szafryna
Marta Tomaszewska

Kulczyk Foundation
ul. Krucza 24/26
00-526 Warszawa
www.kulczykfoundation.org.pl
edukacja@kulczykfoundation.org.pl

Kulczyk Foundation

serdecznie dziękuje wszystkim osobom,
instytucjom i organizacjom za wsparcie,
którego nam udzieliły w tym projekcie.

Patronat honorowy:

RZECZNIK PRAW DZIECKA

Patronat merytoryczny:

UNIwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Wydział Studiów Edukacyjnych

Partnerzy:

WYDAWNICTWA
SZKOLNE
i PEDAGOGICZNE

Dołączona płyta DVD zawiera dodatkowe materiały do scenariuszy zajęć:

- Bajki nagrane w formacie mp3;
- Teksty bajek;
- Inne materiały dydaktyczne niezbędne do przeprowadzenia zajęć.

Bajka numer 1	Piotruś i Żółty Talerz 6
Bajka numer 2	Michał i czarodziejska piłka 10
Bajka numer 3	Jak Basia ptaki szczęścia uratowała 14
Bajka numer 4	Jak mały dzik Danyło przegonił wielkiego niedźwiedzia 18
Bajka numer 5	Mkukusu i pierwsza kropla wody 22
Bajka numer 6	Jak mały Nyima pomógł wielkiemu człowiekowi śniegu 26
Bajka numer 7	Jak chmurka poprosiła dzieci o pomoc 30
Bajka numer 8	Jak mały Sunan posłuchał mądrego tygrysa 34
Bajka numer 9	Jak syrenka Mellifa zrozumiała świat 38
Bajka numer 10	Jak ocelocik Luis nie zostawił słabszego w potrzebie 42
Bajka numer 11	Jak pomiędzy wioskami most się nagle pojawił 46
Bajka numer 12	Jak dwa kangury o mało jednego lasu nie zdeptały 50
Bajka numer 13	Jak biały słonik zawstydził małpy 54
Bajka numer 14	Jak Jose zaczął cenić swoje córki 58
Bajka numer 15	Jak bocianek spotkał Azzama na greckiej plaży 62
Bajka numer 16	Jak Nam zaprosił do domu jednorożca 66

Materiały edukacyjne Kulczyk Foundation

DLA NAUCZYCIELI:

DLA RODZICÓW:

Bo najważniejszy jest człowiek